

Dokument s plenarne sjednice

A8-0175/2017

28.4.2017

IZVJEŠĆE

o inicijativi za učinkovitu uporabu resursa: smanjenje rasipanja hrane,
poboljšanje sigurnosti hrane
(2016/2223(INI))

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

Izvjestiteljica: Biljana Borzan

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	27
MIŠLJENJE ODBORA ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ.....	30
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU.....	40
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU.....	41

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o inicijativi za učinkovitu uporabu resursa: smanjenje rasipanja hrane, poboljšanje sigurnosti hrane (2016/2223(INI))

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Zatvaranje kruga – akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo” (COM(2015)0614),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Prema kružnom gospodarstvu: program nulte stope otpada za Europu” (COM(2014)0398),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. srpnja 2015. o učinkovitoj upotrebi resursa: prijelaz na cirkularnu ekonomiju¹,
- uzimajući u obzir Pisanu izjavu 0061/2015 od 14. listopada 2015. o doniranju neprodane jestive hrane dobrotvornim organizacijama,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. siječnja 2012. o tome kako spriječiti rasipanje hrane: strategije za učinkovitiji prehrambeni lanac u EU-u²,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. lipnja 2016. o nepoštenim trgovačkim praksama u lancu opskrbe hranom³,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 28. lipnja 2016. o gubitku i rasipanju hrane⁴,
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 15. lipnja 2016. o rasipanju hrane⁵,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 20. ožujka 2013. o doprinosu civilnog društva strategiji za sprečavanje i smanjenje gubitaka i rasipanja hrane⁶,
- uzimajući u obzir tematsko izvješće Revizorskog suda br. 34/2016 naslovljeno „Borba protiv nepotrebnog bacanja hrane: prilika za EU da poboljša učinkovitost resursa u lancu opskrbe hranom”,
- uzimajući u obzir rezoluciju Skupštine UN-a za okoliš od 27. svibnja 2016. o sprečavanju, smanjenju i ponovnoj uporabi otpada od hrane,
- uzimajući u obzir studiju Europskog gospodarskog i socijalnog odbora iz lipnja 2014. o zakonodavstvu i praksama država članica EU-a u pogledu doniranja hrane,
- uzimajući u obzir studiju u okviru projekta FUSIONS (Strategije za uporabu hrane za društvene inovacije optimizacijom sprečavanja nastanka otpada) o procjenama razina

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0266

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2012)0014

³ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0250

⁴ Još nije objavljeno u Službenom listu.

⁵ Još nije objavljeno u Službenom listu.

⁶ SL C 161, 6.6.2013., str. 46.

- rasipanja hrane u Europi (2016.),
- uzimajući u obzir pregled zakonodavstva i politika EU-a, u okviru projekta FUSIONS, koji utječu na rasipanje hrane (2015.),
 - uzimajući u obzir Okvir za definiciju rasipanja hrane u okviru projekta FUSIONS (2014.),
 - uzimajući u obzir globalni Standard za mjerenje gubitka i rasipanja hrane i izvješćivanje o tome (standard FLW – *Food Loss and Waste Accounting and Reporting Standard*) uveden u lipnju 2016.,
 - uzimajući u obzir studiju Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) „Ekološki otisak rasipanja hrane – utjecaj na prirodne resurse” (*Food wastage footprint Impacts on natural resources*) (FAO 2013.),
 - uzimajući u obzir studiju FAO-a o gubitku i rasipanju hrane u svijetu (FAO 2011.),
 - uzimajući u obzir peticiju „Zaustavite rasipanje hrane u Europi!”;
 - uzimajući u obzir Milansku povelju usvojenu tijekom Svjetske izložbe Expo 2015. u Milanu,
 - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane i mišljenje Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A8-0175/2017),
- A. budući da Organizacija za hranu i poljoprivredu procjenjuje da se svake godine u svijetu gubi ili rasipa otprilike 1,3 milijarde tona hrane, što je (po težini) otprilike jedna trećina sve hrane proizvedene za ljudsku potrošnju;
- B. budući da je hrana dragocjena roba; budući da „prehrambeni sustav” koristi veliku količinu resursa kao što su zemlja, tlo, voda, fosfor i energija zbog čega je od ključne važnosti učinkovito i održivo upravljanje tim resursima; budući da rasipanje hrane uzrokuje ogromne troškove za gospodarstvo i okoliš, za koje FAO¹ procjenjuje da na svjetskoj razini godišnje iznose 1,7 bilijuna USD; budući da je sprečavanje i smanjenje rasipanja hrane ekonomski isplativo i za kućanstva i za društvo u cjelini, a istodobno se smanjuje šteta za okoliš;
- C. budući da rasipanje hrane uzrokuje visoke društvene, gospodarske i ekološke troškove i ima etičke posljedice; budući da gubljenje i rasipanje hrane doprinosi klimatskim promjenama, a globalni ugljični otisak iznosi oko 8 % ukupne globalne antropogene emisije stakleničkih plinova, što predstavlja rasipanje ograničenih resursa kao što su zemlja, energija i voda² tijekom cijelog vijeka trajanja proizvoda; budući da višak koji nastaje u prehrambenom lancu ne bi trebao odmah postati otpad od hrane ako bi se u suprotnom mogao upotrijebiti za ljudsku prehranu, a odgovarajući zakoni o višku u

¹ FAO, Ekološki otisak rasipanja hrane – utjecaj na prirodne resurse (*Food wastage footprint. Impacts on natural resources*); FAO Rim, 2013.

² FAO, 2015. Ekološki otisak rasipanja hrane i klimatske promjene (*Food wastage footprint and climate change*)

prehrambenom lancu mogli bi omogućiti da otpad od hrane postane resurs;

- D. budući da se, prema nedavnim studijama, za svaki kilogram proizvedene hrane u atmosferu ispusti 4,5 kg CO₂; budući da u Europi otprilike 89 Mt otpada od hrane proizvede 170 Mt ekvivalenta CO₂ godišnje, od čega: 59 Mt ekvivalenta CO₂ godišnje iz prehrambene industrije, 78 Mt ekvivalenta CO₂ godišnje iz domaće potrošnje i 33 Mt ekvivalenta CO₂ godišnje iz drugih izvora; budući da se za proizvodnju 30 % hrane koja se na kraju ne potroši iskoristi dodatnih 50 % vodnih resursa za navodnjavanje, a za proizvodnju jednog kilograma govedine potrebno je 5 – 10 tona vode;
- E. budući da se, prema nekoliko studija, sveobuhvatna promjena prehrane pokazala najučinkovitijom metodom smanjenja utjecaja potrošnje hrane na okoliš; budući da postizanje održivog sustava proizvodnje i potrošnje hrane u Europi zahtijeva sveobuhvatnu i integriranu prehrambenu politiku;
- F. budući da prema Svjetskom programu za hranu 795 milijuna ljudi u svijetu nema dovoljno hrane za zdrav i aktivan život; budući da loša prehrana uzrokuje gotovo polovinu (45 %) ili otprilike 3,1 milijuna smrtnih slučajeva djece mlađe od pet godina; budući da je jednom od šestoro djece na svijetu tjelesna masa niža od normalne, a jedno od četvero djece zaostalo je u razvoju; budući da stoga smanjenje rasipanja hrane nije samo ekonomska i ekološka, nego i moralna obveza¹;
- G. budući da je danas u svijetu gotovo 793 milijuna ljudi pothranjeno², a više od 700 milijuna živi ispod granice siromaštva³ s prihodom manjim od 1,90 USD dnevno; budući da bi se stoga svako neodgovorno korištenje prirodnih resursa namijenjenih proizvodnji hrane i svako rasipanje hrane moralo smatrati moralno neprihvatljivim;
- H. budući da bi smanjene rasipanja hrane značilo i učinkovitije korištenje zemljom, bolje upravljanje vodnim resursima i pozitivno bi djelovalo na cijeli svjetski poljoprivredni sektor te bi služilo kao poticaj borbi protiv pothranjenosti u zemljama u razvoju;
- I. budući da je Europska unija potpisala Program održivog razvoja do 2030., koji je Opća skupština UN-a donijela 25. rujna 2015.; budući da se ciljem održivog razvoja br. 12.3 nastoji do 2030. prepoloviti rasipanje hrane po glavi stanovnika na maloprodajnoj i potrošačkoj razini te smanjiti gubitak hrane u proizvodnim i opskrbnim lancima, uključujući gubitke u primarnoj proizvodnji, prijevozu i skladištenju; budući da UN procjenjuje da će svjetsko stanovništvo s trenutanih 7,3 milijarde ljudi narasti na 9,7 milijardi 2050.⁴; budući da je smanjenje rasipanja hrane ključno za smanjenje gladi u svijetu te nužno kako bi se prehranilo sve brojnije svjetsko stanovništvo;
- J. budući da je Forum za potrošačka dobra, koji zastupa 400 trgovaca na malo, proizvođača, davatelja usluga i drugih dionika iz 70 zemalja, usvojio javnu rezoluciju o smanjenju rasipanja hrane u operacijama vlastitih članova za pola do 2025. godine, što je pet godina ranije od cilja održivog razvoja 12.3;

¹ <https://www.wfp.org/hunger/stats>

² Stanje nesigurnosti opskrbe hranom u svijetu 2015. (*The State of Food Insecurity in the World 2015*), FAO, UN

³ Razvojni ciljevi u doba demografskih promjena, Izvješće o globalnom praćenju stanja 2015.–2016.

(*Development Goals in an Era of Demographic Change, Global Monitoring Report 2015/2016*), Svjetska banka

⁴ <http://www.un.org/en/development/desa/news/population/2015-report.html>

- K. budući da sprečavanje nastanka otpada od hrane donosi koristi za okoliš, društvo i gospodarstvo; budući da se procjenjuje da se u Europskoj uniji svake godine baci 88 milijuna tona hrane, što je 173 kg po osobi, te da proizvodnja i zbrinjavanje otpada od hrane u Uniji uzrokuju emisiju 170 milijuna tona CO₂ i potrošnju 26 milijuna tona resursa; budući da se troškovi povezani s tom razinom rasipanja hrane procjenjuju na oko 143 milijarde EUR¹; budući da, prema podacima FAO-a, u svijetu gladuje oko 800 milijuna ljudi;
- L. budući si da prema podacima iz 2014. godine 55 milijuna ljudi, odnosno 9,6 % stanovništva država EU-28, svaki drugi dan nije moglo priuštiti kvalitetan obrok; budući da prema podacima iz 2015. za 118,8 milijuna ljudi, odnosno 23,7 % stanovništva država EU-28, postoji rizik od siromaštva i socijalne isključenosti²;
- M. budući da smanjenje rasipanja hrane može poboljšati ekonomsko stanje kućanstava bez snižavanja životnog standarda;
- N. budući da nepoštene trgovačke prakse i damping cijena u prehrambenom sektoru dovode do toga da se prehrambeni proizvodi često prodaju ispod svoje stvarne vrijednosti, što doprinosi još većem rasipanju;
- O. budući da se hrana gubi ili rasipa u svim karikama lanca opskrbe hranom, odnosno u proizvodnji, preradi, prijevozu, skladištenju, maloprodaji, stavljanju na tržište i potrošnji; budući da procjene u okviru projekta FUSIONS pokazuju da su sektori koji najviše doprinose rasipanju hrane u Europskoj uniji kućanstva s 53 % i prerada s 19 % udjela, a zatim slijede maloprodaja s 12 %, primarna proizvodnja s 10 % i trgovina na veliko s 5 %³; budući da se prema tim procjenama može zaključiti da bi mjere za smanjenje količine bačene hrane u kućanstvima i prerađivačkim sektorima imale najveći učinak; budući da se rasipanje hrane u zemljama u razvoju javlja većinom zbog ograničenja u infrastrukturi i tehnologiji;
- P. budući da su podaci iz projekta FUSIONS prikupljeni iz različitih izvora i temelje se na upotrebi različitih definicija pojma „rasipanje hrane”;
- Q. budući da se u okviru projekta FUSIONS navodi da se u poljoprivredi, hortikulturi, akvakulturi, ribarstvu i drugim aktivnostima primarne proizvodnje rasipanje vrlo slabo mjeri; budući da to onemogućuje kvalitetnu procjenu stvarnih razmjera gubitka i rasipanja hrane u Europi;
- R. budući da su ciljane mjere, prilagođene dionicima i odgovarajućoj karici u lancu, bolji način za borbu protiv rasipanja hrane jer nemaju svi iste probleme;
- S. budući da je studija Programa mjera za otpad i resurse (*Waste and Resources Action Programme – WRAP*) iz Ujedinjene Kraljevine pokazala da se stvaranje najmanje 60 % otpada od hrane iz kućanstava može izbjeći i da se ta hrana mogla konzumirati da se

¹ FUSIONS, Procjena razine rasipanja hrane u Europi (*Estimates of European food waste levels*), ožujak 2016.

² Eurostat, Osobe kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost (*People at risk of poverty or social exclusion*)

³ FUSIONS, Procjena razine rasipanja hrane u Europi (*Estimates of European food waste levels*), ožujak 2016.

njome bilo bolje postupalo¹;

- T. budući da je dio gubitaka i otpada u primarnoj proizvodnji rezultat maloprodajnih standarda za specifikacije proizvoda, otkazanih narudžbi zbog promjena u potrošačkoj potražnji i prekomjerne proizvodnje koja je posljedica zahtjeva za zadovoljavanje sezonske potražnje; budući da je kvarenje hrane na proizvodnoj liniji još jedan razlog koji dovodi do gubitka hrane tijekom proizvodnje;
- U. budući da se prema podacima FAO-a u poljoprivredi u Europi izgubi 20 % voća i povrća, 20 % korjenastih kultura i gomolja te 10 % uljanog sjemenja i grahorica, te da se nakon berbe gubi dodatnih 5 % voća i povrća te korjenastih kultura i gomolja²;
- V. budući da voće i povrće koje je oštećeno zbog elementarnih nepogoda i ono koje se na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima uništi ili zaore zbog gubitka tržišta ili niskih cijena predstavlja gubitak ulaganja i prihoda poljoprivrednika;
- W. budući da subjekti u lancu opskrbe hranom često internaliziraju trošak rasipanja hrane i uključuju ga u konačnu cijenu proizvoda koju plaća potrošač³;
- X. budući da je Revizorski sud u svojem tematskom izvješću br. 34/2016 o borbi protiv nepotrebnog bacanja hrane razmotrio pitanje „Doprinosi li EU resursno učinkovitim lancu opskrbe hranom djelotvornom borbom protiv nepotrebnog bacanja hrane?”; budući da zaključci u izvješću ukazuju na to da se EU trenutačno ne bori uspješno protiv rasipanja hrane i da bi se postojeće inicijative i politike mogle djelotvornije upotrijebiti za prevladavanje problema rasipanja hrane; budući da se u tom izvješću navodi da se ambicioznost Komisije u suzbijanju rasipanja hrane smanjila usprkos nekoliko zahtjeva koje su uputili Europski parlament i države članice da se taj problem riješi; budući da se u izvješću navodi da su dosadašnje mjere Komisije bile fragmentirane, isprekidane i bez jasne koordinacije; budući da se u izvješću navodi da bi Komisija trebala: osmisliti akcijski plan za naredne godine, uzimati u obzir pitanje nepotrebnog bacanja hrane u svojim budućim procjenama učinka, bolje uskladiti različite politike EU-a s pomoću kojih se može riješiti to pitanje, pojasniti tumačenje zakonskih odredbi koje mogu odvratiti od doniranja hrane i razmotriti mogućnosti pojednostavnjenja doniranja u ostalim područjima politika;
- Y. budući da je Komisija nakon ulaganja velike količine resursa i vrlo uspješnog javnog savjetovanja održanog 2013. godine konačno odlučila da neće izdati komunikaciju naslovljenu „Izgradnja održivog europskog prehrambenog sustava” unatoč činjenici da je već bila dovršena i da su je već odobrila tri povjerenika (glavne uprave ENV, SANCO i AGRI); budući da ta komunikacija sadrži mnoge dobre pristupe rješavanju problema rasipanja hrane;
- Z. budući da još ne postoji zajednička i dosljedna definicija „rasipanja hrane” ni zajednička metodologija za mjerenje rasipanja hrane na razini Unije, čime se otežava uspoređivanje različitih skupova podataka i mjerenje napretka postignutog u smanjenju

¹ WRAP, *Otpad od hrane iz kućanstava u Ujedinjenoj Kraljevini (Household Food Waste in the UK)*, 2015.

² FAO (2011.), *Gubitak hrane i rasipanje hrane u svijetu (Global food losses and food waste)*

³ Tematsko izvješće Revizorskog suda br. 34/2016 „Borba protiv nepotrebnog bacanja hrane: prilika za EU da poboljša učinkovitost resursa u lancu opskrbe hranom”, str. 14.

rasipanja hrane; budući da poteškoće povezane s prikupljanjem potpunih, pouzdanih i usklađenih podataka predstavljaju dodatnu prepreku u procjeni rasipanja hrane u Uniji; budući da za potrebe ovog izvješća „rasipanje hrane” znači hrana namijenjena ljudskoj potrošnji, u jestivom ili nejestivom stanju, uklonjena iz proizvodnje ili lanca opskrbe hranom kako bi se bacila u fazi primarne proizvodnje, prerade, proizvodnje, prijevoza, skladištenja, maloprodaje i potrošača, osim gubitaka u primarnoj proizvodnji; budući da je potrebno utvrditi definiciju „gubitaka u primarnoj proizvodnji”;

- AA. budući da se mora odrediti razlika između jestivog otpada od hrane i nejestivih dijelova otpada kako bi se izbjeglo donošenje obmanjujućih zaključaka i nedjelotvornih mjera; budući da okosnica napora koji se ulažu u smanjenje rasipanja treba biti izbjegavanje stvaranja jestivog otpada od hrane;
- AB. budući da je Protokol o gubitku i rasipanju hrane rezultat napora više dionika koji je potaknuo razvoj globalnog standarda za mjerenje i izvještavanje (poznat kao standard FLW), koji se koristi za utvrđivanje količine hrane i povezanih nejestivih dijelova koji su uklonjeni iz lanca opskrbe hranom¹;
- AC. budući da se praćenjem količine koja se rasipa, ali i količine viška i uporabe hrane može dobiti cjelovitiji pregled, što bi moglo biti korisno za pokretanje dobrih politika na razini Europske unije;
- AD. budući da se hijerarhijom gospodarenja otpadom utvrđenom Okvirnom direktivom o otpadu² (sprečavanje, priprema za ponovnu uporabu, recikliranje, uporaba i zbrinjavanje) ne uzimaju u obzir posebnosti rasipanja hrane, uz koje se veže vrlo raznolik tijek otpada; budući da trenutačno na razini EU-a ne postoji posebna hijerarhija za postupanje s neiskorištenom hranom i otpadom od hrane; budući da treba uspostaviti hijerarhiju otpada od hrane kojom se u obzir uzima cijeli prehrambeni lanac; budući da bi prioritetne mjere trebale biti sprečavanje i ponovna upotreba za ljudsku potrošnju;
- AE. budući da je uz odgovarajuće politike potpore moguća uporaba viška hrane kako bi se iskoristio za prehranu ljudi;
- AF. budući da je u proizvodnji hrane za životinje moguće na bolji način upotrebljavati prijašnje prehrambene proizvode i nusproizvode iz prehrambenog lanca;
- AG. budući da se u pojedinim dijelovima Europske unije otpad od hrane još uvijek spaljuje i baca na odlagališta, što je u suprotnosti s kružnim gospodarstvom;
- AH. budući da člankom 9. stavkom 1. točkom (f) Uredbe (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani³ od subjekata u poslovanju s hranom zahtijeva da na prehrambenim proizvodima navedu datum minimalne trajnosti („najbolje upotrijebiti do”) ili oznaku „upotrijebiti do”;
- AI. budući da značenje oznake datuma na prehrambenim proizvodima nije dovoljno jasno, posebice potrošačima; budući da oznaka „najbolje upotrijebiti do” označava datum

¹ Standard za mjerenje gubitka i rasipanja hrane i izvješćivanje o tome, 2016.

² Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.)

³ SL L 304, 28.2.2011., str. 18.

nakon kojeg se prehrambeni proizvod u pravilu može i dalje jesti, ali njegova kvaliteta može biti smanjena, dok oznaka „upotrijebiti do” označava datum nakon kojeg prehrambeni proizvod više nije siguran za konzumaciju; budući da manje od polovine građana EU-a razumije značenje oznaka „najbolje upotrijebiti do” i „upotrijebiti do”¹; budući da se oznake „najbolje upotrijebiti do” i „upotrijebiti do” različito upotrebljavaju i shvaćaju u različitim državama članicama, a razlike postoje i među proizvođačima, prerađivačima i distributerima, čak i kada se radi o istom proizvodu; budući da potrošači često ne mogu pročitati datum na proizvodu zbog načina na koji je otisnut ili mjesta na kojem je otisnut;

- AJ. budući da doniranje neprodane hrane duž cijelog prehrambenog lanca dovodi do znatnog smanjenja rasipanja hrane, a istodobno pomaže potrebitima koji inače nisu u financijskoj mogućnosti kupiti određene prehrambene proizvode ili dovoljnu količinu hrane te kvalitete; budući da bi u tom procesu posebnu ulogu mogli imati supermarketi i ugostiteljski objekti;
- AK. budući da se europskim fondovima, kao što je Fond europske pomoći za najpotrebitije (FEAD), omogućuje doniranje hrane jer se financira, među ostalim, infrastruktura za skladištenje i prijevoz donirane hrane; budući da države članice ne iskorištavaju taj fond u dovoljnoj mjeri;
- AL. budući da slab kapacitet distribucijskog kanala, a ponekad i njegov potpuni nedostatak, otežava ustupanje viška jestive hrane potrebitima; budući da humanitarne organizacije i institucije koje se bave društvenim radom, a financiraju ih državne ili lokalne vlasti, nemaju dostatne financijske i ljudske resurse da bi mogle prevoziti i distribuirati jestivu hranu koja se prikuplja u humanitarne svrhe; budući da se to osobito odnosi na regije u najnepovoljnijem položaju;
- AM. budući da društvene inicijative i inicijative koje funkcioniraju prema načelu odozdo prema gore, kao što su banke hrane i restorani koje vode dobrotvorne organizacije, doprinose smanjenju rasipanja hrane, pomažu najsiromašnijima, a time i stvaranju odgovornog i osviještenog društva;
- AN. budući da na jedinstvenom tržištu mnoga poduzeća proizvode hranu za više od jedne zemlje; budući da neprodane proizvode takvih poduzeća u nekim slučajevima nije moguće donirati u zemlji proizvodnje zbog oznaka na stranim jezicima;
- AO. budući da se na temelju Uredbe o općim propisima o hrani² donatore hrane smatra „subjektima u poslovanju s hranom” i oni stoga moraju poštovati sve zakone EU-a u pogledu hrane koji se odnose na odgovornost, sljedivost i pravila o sigurnosti hrane utvrđena u Paketu o higijeni hrane³; budući da je zbog rizika povezanih s odgovornosti

¹ Flash Eurobarometer 425, Rasipanje hrane i oznaka datuma (*Food waste and date marking*), rujan 2015.

² Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.)

³ Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane (SL L 139, 30.4.2004., str. 1.); Uredba (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla (SL L 139, 30.4.2004., str. 55.); Uredba (EZ) br. 854/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju posebnih pravila organizacije službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi (SL L 139, 30.4.2004., str. 206.)

za doniranu hranu moguće da potencijalni donatori hrane odbacuju višak hrane umjesto da ga doniraju¹;

- AP. budući da zbog postojećih administrativnih prepreka veliki trgovački lanci i supermarketi smatraju da je prihvatljivo bacati hranu za koju se bliži datum s oznake „najbolje upotrijebiti do” umjesto da je doniraju;
- AQ. budući da Komisija trenutačno radi na pojašnjavanju europskog zakonodavstva o doniranju;
- AR. budući da je nekoliko država članica već donijelo nacionalne zakone kojima se ograničava rasipanje hrane, a Italija je donijela propise kojima se olakšava doniranje i distribucija hrane radi društvene solidarnosti tako što je izostavila odgovornost donatora za hranu koja se donira u dobroj vjeri i za koju se zna da je u vrijeme doniranja prikladna za ljudsku prehranu;
- AS. budući da države također mogu donijeti dobrovoljne nacionalne smjernice za doniranje hrane, poput smjernica koje su u Finskoj sastavila tijela nadležna za sigurnost hrane i kojima se želi smanjiti rasipanje hrane koje je moguće izbjeći;
- AT. budući da je Direktivom Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost² (Direktiva o PDV-u) propisano da su donacije hrane oporezive i da izuzeća od plaćanja poreza na donacije hrane nisu dopuštena; budući da Komisija predlaže da bi se, u porezne svrhe, vrijednost donirane hrane za koju se bliži datum s oznake „najbolje upotrijebiti do” ili koja nije prikladna za prodaju trebala odrediti kao „prilično niska, pa i gotovo ništavna”³; budući da neke države članice potiču doniranje hrane „odustajući” od obveze PDV-a, pri čemu je nejasna sukladnost s Direktivom o PDV-u; budući da druge države članice za doniranu hranu nude olakšicu od poreza na dobit⁴;
- AU. budući da je u mnogim državama članicama nažalost skuplje donirati višak hrane koja je higijenski ispravna za potrošnju nego ga poslati na anaerobnu razgradnju, što je u suprotnosti s društvenim interesom ako se u obzir uzme broj stanovnika koji žive u iznimnom siromaštvu;
- AV. budući da se pakiranjem hrane znatno doprinosi smanjenju rasipanja hrane i održivosti produživanjem vijeka trajanja i zaštitom proizvoda; budući da pakiranje hrane koje se može reciklirati i koje se proizvodi iz obnovljivih sirovina može dodatno doprinijeti ciljevima zaštite okoliša i učinkovitosti resursa;
- AW. budući da se aktivnim i inteligentnim materijalima koji dolaze u dodir s hranom može poboljšati kvaliteta pakirane hrane i produžiti njezin vijek trajanja, može se bolje pratiti stanje pakirane hrane i pružiti informacije o svježini hrane;

¹ Komparativna studija o zakonodavstvu i praksama država članica EU-a u pogledu doniranja hrane (2014.), koju je naručio Europski gospodarski i socijalni odbor

² SL L 347, 11.12.2006., str. 1.

³ Zajednički odgovor na dva pisana parlamentarna pitanja (E-003730/13, E-002939/13), 7. svibnja 2013.

⁴ Komparativna studija o zakonodavstvu i praksama država članica EU-a u pogledu doniranja hrane (2014.), koju je naručio Europski gospodarski i socijalni odbor

- AX. budući da su za postupanje s hranom koja se baci potrebni dodatni resursi;
- AY. budući da borba protiv rasipanja hrane također donosi ekonomske prednosti jer jedan euro utrošen na sprečavanje rasipanja hrane omogućuje da se izbjegne 265 kg otpada od hrane u vrijednosti od 535 eura, općinama omogućava da uštede 9 eura za troškove gospodarenja otpadom te 50 eura za ekološke troškove povezane s emisijom stakleničkih plinova i onečišćenjem zraka¹;
- AZ. budući da mjere za smanjenje rasipanja hrane treba poduzimati na odgovarajućoj razini; budući da lokalna i regionalna tijela imaju ključnu ulogu u smanjivanju rasipanja hrane s obzirom na to da su odgovorna i nadležna za gospodarenje otpadom, imaju mogućnost poticati i voditi lokalne kampanje te izravno kontaktiraju i surađuju s civilnim društvom i humanitarnim organizacijama, imaju velik udio u javnoj nabavi te u brojnim slučajevima nadležnost nad obrazovnim ustanovama;
- BA. budući da su razmjena dobrih praksi na europskoj i međunarodnoj razini te pomoć zemljama u razvoju iznimno važne za suzbijanje rasipanja hrane u svijetu;
- BB. budući da od drugog semestra 2013. Europski parlament provodi sveobuhvatnu politiku s ciljem drastičnog smanjenja rasipanja hrane u svojim ugostiteljskim objektima; budući da glavne zgrade Parlamenta u Bruxellesu redovito doniraju nepotrošenu hranu koja je posljedica prekomjerne proizvodnje;
1. naglašava da je hitno potrebno smanjiti rasipanje hrane u Uniji i poboljšati učinkovitost resursa u svim karikama prehrambenog lanca, uključujući proizvodnju, preradu, prijevoz, skladištenje, maloprodaju, stavljanje na tržište i potrošnju, uzimajući u obzir činjenicu da se u visoko industrijaliziranim zemljama najviše hrane rasipa u fazi prodaje i potrošnje, a da u zemljama u razvoju do tog rasipanja dolazi već u fazi proizvodnje i prerade hrane; u tom pogledu naglašava važnost političkog vodstva te predanosti i Komisije i država članica; podsjeća da je Europski parlament u više navrata od Komisije tražio da poduzme mjere protiv rasipanja hrane;
 2. konkretnije, potiče da se smanji rasipanje hrane u maloprodaji i kućanstvima te gubitak hrane u lancu proizvodnje i opskrbe, uključujući gubitke nakon žetve;
 3. stoga naglašava da je potrebno poboljšati komunikaciju među svim akterima u lancu opskrbe hranom, posebice između dobavljača i distributera, radi usklađivanja ponude i potražnje;
 4. poziva da se politikama na razini EU-a i država članica, u skladu s njihovim pojedinačnim nadležnostima, pruži koordiniran odgovor kojim se uzimaju u obzir ne samo politike o otpadu, sigurnosti hrane i informiranju, već i elementi politika u području gospodarstva, oporezivanja, financija, istraživanja i inovacija, okoliša, strukturnih politika (poljoprivreda i ribarstvo), obrazovanja, socijalne politike, trgovine, zaštite potrošača, energetike i javne nabave; u tom kontekstu poziva na koordinaciju između Europske unije i država članica; naglašava da je potrebno pojačati i bolje

¹ Radni dokument službi Komisije, sažetak procjene učinka, procjena učinka o mjerama za smanjenje rasipanja hrane kojima se dopunjuje SWD (2014)0207 u pogledu revizije ciljeva EU-a u području gospodarenja otpadom (SWD(2014)0289 final, 23.9.2014.)

uskладiti napore EU-a za smanjenje rasipanja hrane; napominje da su poduzeća u lancu opskrbe hranom uglavnom MSP-ovi, koje ne bi trebalo opterećivati pretjeranom dodatnom administracijom;

5. potiče Komisiju da angažira sve svoje relevantne službe koje se bave rasipanjem hrane te da na razini Komisije osigura neprestanu i pojačanu koordinaciju; stoga poziva Komisiju da primijeni sustavan pristup kojim se obuhvaćaju svi aspekti rasipanja hrane te da uspostavi sveobuhvatan akcijski plan u pogledu rasipanja hrane, koji pokriva razna područja politika i nudi strategiju za nadolazeće godine;
6. poziva Komisiju da utvrdi koje bi europsko zakonodavstvo moglo sprečavati djelotvornu borbu protiv rasipanja hrane te da analizira na koje se načine ono može prilagoditi kako bi se ispunio cilj sprečavanja rasipanja hrane;
7. poziva Komisiju da pri izradi procjena učinka novih relevantnih zakonodavnih prijedloga ocijeni njihov potencijalni učinak na rasipanje hrane;
8. poziva Komisiju i države članice da postojeće instrumente financijske potpore borbi protiv rasipanja hrane učine stalnima; poziva države članice da bolje iskoriste mogućnosti koje im u tom pogledu pružaju različite europske politike i programi financiranja;
9. naglašava da su nadležna tijela u državama članicama odgovorna za razvoj individualnog pristupa suzbijanju rasipanja hrane unutar okvira EU-a; napominje da je u nekoliko država članica već mnogo toga napravljeno;
10. poziva Komisiju i države članice da se uključe u senzibilizacijske i komunikacijske kampanje o sprečavanju rasipanja hrane;
11. poziva države članice da poduzimaju mjere za smanjenje gubitka hrane duž cijeloga opskrbnog lanca, uključujući primarnu proizvodnju, prijevoz i skladištenje;
12. poziva države članice da poduzmu mjere potrebne za postizanje cilja smanjenja rasipanja hrane u Uniji za 30 % do 2025. i za 50 % do 2030. godine u odnosu na referentne razine iz 2014.;
13. poziva Komisiju da do 31. prosinca 2020. razmotri mogućnost uspostavljanja obvezujućih ciljeva za sprečavanje rasipanja hrane na razini Unije koje treba ispuniti do 2025. i 2030. na osnovi izračuna u skladu sa zajedničkom metodologijom; poziva Komisiju da sastavi izvješće te prema potrebi predstavi zakonodavni prijedlog;
14. poziva države članice da na temelju zajedničke metodologije mjere razinu rasipanja hrane i na taj način prate i procijene provedbu svojih mjera za smanjenje rasipanja hrane; poziva Komisiju da podrži pravno obvezujuću definiciju rasipanja hrane te da do 31. prosinca 2017. usvoji zajedničku metodologiju, uključujući minimalne zahtjeve kvalitete, za ujednačeno mjerenje razine rasipanja hrane; smatra da bi zajednička definicija i metodologija za mjerenje „gubitka” hrane na razini EU-a, koja bi se primjenjivala na cijeli lanac opskrbe, olakšala napore država članica i dionika u računanju i smanjenju rasipanja hrane;

15. potiče Komisiju i države članice da primjenjuju sljedeću definiciju „rasipanja hrane“: „rasipanje hrane znači hrana namijenjena ljudskoj potrošnji, u jestivom ili nejestivom stanju, uklonjena iz proizvodnje ili lanca opskrbe kako bi se bacila, među ostalim u fazi primarne proizvodnje, prerade, proizvodnje, prijevoza, skladištenja, maloprodaje i potrošača, osim gubitaka u primarnoj proizvodnji“;
16. poziva Komisiju da u svojim budućim politikama jasno razlikuje rasipanje hrane od gubitka hrane, koji je neizbježan na razini primarne proizvodnje zbog djelovanja više sile kao što su oluje;
17. poziva Komisiju da u svoje izračune uključi gubitke hrane u poljoprivrednom i ostalim primarnim proizvodnim sektorima kako bi se zajamčio pristup kojim se uzima u obzir cijeli lanac opskrbe; bez obzira na to napominje da kvantificiranje gubitaka u fazi primarne proizvodnje može biti teško i poziva Komisiju da utvrdi najbolje prakse kojima se državama članicama može pomoći u prikupljanju takvih podataka;
18. poziva Komisiju da predloži zajedničku definiciju pojma „gubitak hrane“ u svim karikama prehrambenog lanca i zajedničku metodologiju mjerenja u suradnji s državama članicama i svim uključenim stranama;
19. svjestan je da je zbog heterogenosti proizvoda i povezanih postupaka te zbog nedostatka jasne definicije rasipanja hrane u fazi primarne proizvodnje teško kvantificirati rasipanje hrane i gubitak hrane; poziva Komisiju da identificira i državama članicama prosljedi najbolje prakse u vezi s prikupljanjem podataka o gubitku i rasipanju hrane na poljoprivrednim gospodarstvima, no da se poljoprivrednicima pritom ne nametne dodatno administrativno opterećenje ili dodatni trošak;
20. poziva Komisiju i države članice da se savjetuju sa svim relevantnim dionicima o statističkim metodologijama i ostalim mjerama koje se trebaju provesti radi smanjenja rasipanja hrane u cijeloj Uniji i u svim sektorima;
21. napominje da na razini Unije ne postoji zajednička definicija ni metodologija za mjerenje „viška hrane“; ističe da je Italija donijela zakone kojima se definira višak iz prehrambenog lanca i utvrđuje hijerarhija za uporabu viška, pri čemu prioritet ima ljudska potrošnja; poziva Komisiju da istraži učinke tih propisa na doniranje hrane i rasipanje hrane u Italiji te da razmotri mogućnost predlaganja sličnog zakonodavstva na razini Europske unije ako je to potrebno;
22. poziva na primjenu posebne hijerarhije gospodarenja otpadom od hrane u Direktivi 2008/98/EZ na sljedeći način:
 - a) sprečavanje nastanka na izvoru;
 - b) spašavanje jestive hrane, davanje prednosti upotrebi u prehrani ljudi a ne životinja i prerada u neprehrambene proizvode;
 - c) organsko recikliranje;
 - d) energetska uporaba;

- e) zbrinjavanje;
23. ističe inicijative iz akcijskog plana za kružno gospodarstvo, kojima su obuhvaćene mjere za uspostavu platforme za financijsku potporu radi privlačenja ulaganja i inovacija usmjerenih na smanjenje gubitaka te smjernice namijenjene državama članicama za pretvorbu dijela gubitka hrane ili poljoprivrednih nusproizvoda u energiju;
 24. naglašava da bi se potrebe za energijom trebale zadovoljiti upotrebom otpada i nusproizvoda koji nisu korisni ni u kojem drugom postupku na višoj razini hijerarhije otpada;
 25. naglašava da je za uspješnu borbu protiv rasipanja hrane nužno u izmijenjenoj Okvirnoj direktivi o otpadu utvrditi visoke stope recikliranja i kaskadno načelo za biomasu uključiti u energetska politiku EU-a;
 26. naglašava da je potrebno uvesti obvezu da države članice svake godine izvješćuju Europsku komisiju o ukupnoj razini rasipanja hrane tijekom određene godine;
 27. poziva države članice da u okviru svojih programa za sprečavanje nastanka otpada usvoje posebne mjere za sprečavanje rasipanja hrane; poziva prije svega države članice da sklope dobrovoljne sporazume i uvedu ekonomske i porezne poticaje za doniranje hrane te druge načine za smanjenje rasipanja hrane;
 28. smatra da bi države članice osobito trebale poticati kompostiranje kod kuće i odvajati organski otpad na izvoru te osigurati da se taj otpad organski reciklira kako bi se zajamčila visoka razina zaštite okoliša i rezultat, uključujući digestat i kompost, koji je u skladu s visokim standardima kvalitete; smatra da bi države članice također trebale zabraniti odlaganje organskog otpada na odlagališta;
 29. svjestan je rizika od onečišćenja komposta i tla te posljedično slatkovodnih i morskih ekosustava plastikom i metalom iz otpada od hrane te apelira da se taj pravac onečišćenja maksimalno smanji; nadalje podsjeća da je cilj Direktive o upotrebi mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u poljoprivredi smanjiti onečišćenje poljoprivrednog tla na najmanju moguću mjeru; stoga poziva na oprez pri razmatranju miješanja otpadnih tokova i na primjenu odgovarajućih sigurnosnih mjera;
 30. naglašava da je sigurnost hrane na prvome mjestu i da mjere za smanjenje rasipanja hrane ne smiju ugroziti sadašnje standarde sigurnosti hrane; naglašava da borba protiv rasipanja hrane ne bi smjela narušiti standarde sigurnosti hrane, zaštite okoliša i zaštite životinja, odnosno zdravlje i dobrobit životinja;
 31. poziva Komisiju da u cilju jačanja povjerenja građana i potrošača u politike koje doprinose smanjenju rasipanja hrane potiče nadležna tijela država članica da usvoje mjere nadzora zdravstvene ispravnosti hrane kada god to smatraju potrebnim;
 32. podsjeća da je sprečavanje nastanka otpada od hrane prioritetna mjera za ispravno gospodarenje otpadom u skladu s načelima kružnog gospodarstva; ipak naglašava da zasad nije moguće u potpunosti spriječiti nastanak otpada od hrane; stoga smatra da je neophodno utvrditi obvezne mjere na razini Europske unije kako bi se omogućila pretvorba otpada od hrane u nove resurse;

33. poziva Komisiju i države članice da pruže gospodarske poticaje za podršku prikupljanja neiskorištene hrane koja se može proslijediti dobrotvornim organizacijama ili ponovno upotrijebiti u neku sekundarnu svrhu kojom se sprečava njezino rasipanje, kao što je upotreba neiskorištene hrane u proizvodnji hrane za stoku i domaće životinje, čime ona postaje koristan resurs;
34. ističe da se hrana koja se neizbježno gubi ili baca i nusproizvodi iz prehrambenog lanca, posebice oni životinjskog podrijetla, mogu iskoristiti u proizvodnji hrane za životinje, recikliranju hranjivih tvari i proizvodnji sredstava za poboljšanje tla te njihovu važnost za primarnu proizvodnju;
35. naglašava da bi se učinkovitijim europskim zakonodavstvom o nusproizvodima iz Direktive 2008/98/EZ moglo doprinijeti znatnom smanjenju rasipanja hrane; poziva Komisiju da u tu svrhu, osobito putem programa Obzor 2020., pruži potporu projektima u koje su uključena poljoprivredno-prehrambena poduzeća i čiji je cilj omogućiti sinergije između poljoprivrede i industrije;
36. ponovno ističe da Komisija najkasnije do 31. prosinca 2018. treba usvojiti horizontalne regulatorne mjere u području održive potrošnje i proizvodnje te izraditi procjenu utjecaja kako bi se utvrdili propisi koji predstavljaju prepreku razvoju sinergija među sektorima, uključujući poljoprivredno-prehrambeni sektor, te sprečavaju upotrebu nusproizvoda;
37. naglašava da uporaba zaliha i hrane koja bi se inače bacila ne isključuje potrebu za dobrim upravljanjem opskrbom i mudrim upravljanjem prehrambenim lancem u cilju izbjegavanja sustavnih strukturnih viškova;
38. poziva Komisiju i države članice da potiču veću upotrebu nekadašnjih prehrambenih proizvoda i nusproizvoda iz cijelog prehrambenog lanca u proizvodnji hrane za životinje;
39. poziva Komisiju da analizira pravne prepreke uporabi nekadašnjih prehrambenih proizvoda u proizvodnji hrane za životinje i da promiče istraživanja u tom području te istodobno naglašava da je potrebno poboljšati sljedivost, usklađenost s biosigurnosnim standardima i primjenu postupaka odvajanja i obrade kojima se rizik u pogledu sigurnosti hrane svodi na nulu;
40. pozdravlja nedavno osnivanje Platforme EU-a o gubitku i rasipanju hrane, čiji je cilj utvrđivanje prioriteta mjera koje bi se trebale provesti na razini EU-a kako bi se spriječio gubitak i rasipanje hrane te pozdravlja razmjenu informacija između relevantnih subjekata; u tu svrhu naglašava da bi se Europski parlament trebao na odgovarajući način uključiti u rad Platforme; poziva Komisiju da Parlamentu dostavi detaljan popis mjera koje se primjenjuju, ciljeva i podciljeva koji se žele postići te informacije o napretku u pogledu zajedničke metodologije i doniranja; smatra da Platforma može biti dobar instrument ne samo za praćenje količine rasipanja, već i viška hrane te količine koja prođe uporabu; no, i dalje je uvjeren da je to samo prvi korak u rješavanju problema rasipanja hrane;
41. poziva Komisiju da aktivnosti na Platformi EU-a o gubitku i rasipanju hrane budu dostupne na 24 jezika Unije;

42. poziva Platformu EU-a o gubitku i rasipanju hrane da, među ostalim, potiče stvaranje raznih kanala za informiranje potrošača te programe za informiranje potrošača i obrazovanje o hrani; potiče Platformu da olakša suradnju lokalnih dionika u pogledu sprečavanja rasipanja hrane i donatorskih inicijativa s naglaskom na smanjenju troškova transakcija; ponovno ističe važnost razmjene najboljih praksi, spajanja znanja i izbjegavanja preklapanja s drugim relevantnim forumima kao što su na primjer Maloprodajni forum EU-a o održivosti, Europski okrugli stol o održivoj potrošnji i proizvodnji hrane, Forum na visokoj razini za poboljšano funkcioniranje lanca opskrbe hranom te Forum za potrošačka dobra;
43. poziva Komisiju da u okviru Platforme EU-a o gubitku i rasipanju hrane ocijeni najbolje prakse koje se zasad provode u različitim državama članicama kako bi bolje mogla utvrditi djelotvorne instrumente za smanjenje rasipanja hrane;
44. smatra da je nužno uključiti sve sudionike u lancu opskrbe hranom i obuhvatiti različite uzroke rasipanja po pojedinim sektorima kako bi se rasipanje hrane maksimalno smanjilo; stoga poziva Komisiju da provede analizu čitavog prehrambenog lanca kako bi se utvrdilo u kojim se prehrambenim sektorima rasipa najviše hrane i koja bi se rješenja mogla primijeniti da se to spriječi;
45. poziva Komisiju i države članice da razmjenjuju i promiču uspješne prakse za smanjenje rasipanja hrane i metode očuvanja resursa kojima se dionici već koriste; potiče države članice te lokalne i regionalne vlasti da se savjetuju s odgovarajućim dionicima o tome koje bi se ciljane sektorske mjere trebale poduzeti u pogledu sprečavanja rasipanja hrane;
46. naglašava da bi se Komisija i države članice prije svega trebale savjetovati sa svim ključnim dionicima, uključujući poljoprivredni sektor, i provesti procjenu učinka o svim predloženim mjerama koje se planiraju provesti u cilju sprečavanja rasipanja hrane u cijeloj Uniji;
47. potiče Komisiju, države članice te regionalne i lokalne vlasti da u suradnji sa svim dionicima poboljšaju razumljivost oznaka „upotrijebiti do” i „najbolje upotrijebiti do”, prvenstveno među potrošačima, te činjenicu da je hrana upotrebljiva i nakon isteka datuma „najbolje upotrijebiti do”, i to među ostalim provođenjem informativnih i obrazovnih kampanja te omogućavanjem lakšeg pristupa cjelovitim i razumljivim informacijama o proizvodu te boljim pružanjem tih informacija; ističe da uporaba dvostrukih oznaka datuma, na primjer „prodati do” i „upotrijebiti do”, na istom proizvodu može negativno utjecati na odluke potrošača o postupanju s hranom; naglašava da je važno potrošačima omogućiti donošenje informiranih odluka;
48. poziva Komisiju da u okviru svoje aktualne evaluacije prvenstveno ocijeni: služi li svrsi postojeće zakonodavstvo EU-a i praksa uporabe oznaka „upotrijebiti do” i „najbolje upotrijebiti do” u različitim državama članicama; treba li razmisliti o izmjeni izraza „upotrijebiti do” i „najbolje upotrijebiti do” kako bi ih potrošači lakše razumjeli; bi li trebalo ukloniti određene datume za proizvode koji ne predstavljaju nikakav rizik za zdravlje i okoliš te bi li u tom smislu na europskoj razini trebalo uvesti smjernice; poziva Komisiju da provede istraživanje kako bi se ocijenila veza između oznaka datuma i sprečavanja rasipanja hrane;

49. pozdravlja inicijativu određenih velikih maloprodajnih subjekata koji potiču mijenjanje potrošačkih cijena proizvoda u skladu s datumom isteka njihove valjanosti kako bi podigli svijest potrošača i potaknuli kupnju proizvoda kojima uskoro istječe valjanost;
50. budući da mnogi prehrambeni proizvodi u razdoblju nakon datuma s oznake „najbolje upotrijebiti do” zadržavaju svoja organoleptička i nutritivna svojstva, iako u smanjenoj mjeri, te su i dalje jestivi, pod uvjetom da su u skladu s načelima sigurnosti hrane; poziva Komisiju da utvrdi logističke i organizacijske modele kojima se omogućuje u potpunosti sigurna uporaba svih vrsta proizvoda koji se ne prodaju do određenog datuma;
51. poziva Komisiju i države članice da razmotre mogućnost promjenjivih cijena u skladu s datumom isteka valjanosti kao načina za smanjenje količine jestive hrane koja postaje otpad; smatra da se rasipanje u fazi distribucije može znatno smanjiti uvođenjem popusta koji su razmjerni vremenu koje je preostalo do isteka valjanosti proizvoda; smatra da bi takvu praksu, koja se za sada dobrovoljno primjenjuje, trebalo promicati i podržavati;
52. zahtijeva od Komisije da ažurira popis prehrambenih proizvoda na koje se odnosi izuzeće od označavanja datuma „najbolje upotrijebiti do” kako bi se spriječilo rasipanje hrane;
53. smatra da je potrebno provesti više istraživanja i bolje informirati o datumu uz oznaku „upotrijebiti do”, ovisno o vrsti proizvoda, te promicati i poticati potrošnju svježih proizvoda i proizvoda u rasutom stanju te smanjiti dugotrajno pakiranje i skladištenje;
54. poziva Komisiju, države članice, regionalne i lokalne vlasti te dionike da provode informacijske i komunikacijske kampanje kako bi potrošači i svi subjekti u prehrambenom lancu bolje razumjeli sprečavanje rasipanja hrane, sigurnost hrane, vrijednost hrane i dobrih praksi obrade i konzumacije hrane te postupanja s hranom; naglašava da se tim inicijativama treba isticati da sprečavanje rasipanja hrane ne predstavlja prednost samo za okoliš, već i za gospodarstvo i društvo; poziva na primjenu i promicanje modernih načina informiranja, na primjer upotrebe mobilnih aplikacija, kako bi se doprlo do mlađih generacija koje se prvenstveno služe digitalnim medijima; poziva da se na ispravan način pozabavi problemom rasipanja hrane i gladi, što danas predstavlja ozbiljan problem; naglašava potrebu za solidarnošću i dijeljenjem s najpotrebitijima;
55. potiče Vijeće i Komisiju da odrede Europsku godinu borbe protiv rasipanja hrane, kao ključnu inicijativu za informiranje i senzibilizaciju europskih građana, te da usmjere pozornost nacionalnih vlada na tu važnu temu, vodeći računa da se osiguraju dostatna sredstva za rješavanje izazova u bliskoj budućnosti;
56. naglašava važnost obrazovanja i uključivanja djece u smanjenje rasipanja hrane; napominje da Revizorski sud u svojem tematskom izvješću br. 34/2016 o borbi protiv nepotrebnog bacanja hrane ističe da je važno popratne mjere iz programa mlijeka u školama te programa voća i povrća u školama iskoristiti kao priliku za obrazovanje o rasipanju hrane te navodi da se mali broj država članica odlučio to učiniti; potiče nadležna tijela država članica da iskoriste puni potencijal tih programa, čiji je cilj usaditi mladima dobre prehrambene navike te pružiti prilike za učenje o svježoj hrani i

proizvodnim procesima u poljoprivredi;

57. poziva Komisiju i države članice da potaknu kućanstva na suzbijanje rasipanja hrane određivanjem jednog dana u tjednu za konzumaciju ostataka i pružanjem informacija potrošačima o najboljim praksama nabave i pripreme kojima se može smanjiti rasipanje hrane;
58. ističe važnost prilagodbe postupka distribucije, skladištenja i pakiranja u skladu s obilježjima svakog proizvoda i potrebama potrošača kako bi se ograničilo rasipanje tih proizvoda;
59. ističe važnost prilagođenih načina distribucije i skladištenja u skladu sa značajkama svakog proizvoda u cilju smanjenja rasipanja;
60. poziva Komisiju, države članice i dionike da bolje informiraju potrošače o tehnikama čuvanja i/ili ponovne uporabe proizvoda;
61. naglašava da u pružanju informacija i potpore građanima o sprečavanju i smanjenju rasipanja hrane vrlo važnu ulogu, uz maloprodajne trgovce i medije, imaju lokalne vlasti i komunalna poduzeća;
62. poziva Komisiju da u suradnji s državama članicama izda preporuke o temperaturama hlađenja jer je dokazano da zbog neodgovarajuće i neprikladne temperature hrana ranije postaje nejestiva zbog čega nepotrebno nastaje otpad; naglašava činjenicu da bi se usklađivanjem razina temperature u cijelom lancu opskrbe poboljšala zaštita proizvoda i smanjilo rasipanje hrane za one proizvode koji se prevoze i prodaju izvan granica pojedine države;
63. ističe da poljoprivredno-prehrambeni sektor mora bolje planirati vlastitu proizvodnju kako bi se smanjio višak hrane; naglašava pak da je minimalna razina viška hrane zasad psihološki faktor u cijelom opskrbnom lancu te da na višak hrane utječu i vanjski čimbenici koje je nemoguće kontrolirati; stoga smatra da mjere za poticanje doniranja mogu biti važan instrument kako bi se spriječilo da višak hrane ne postane otpad;
64. poziva Europsku komisiju i države članice da potiču inovacije i ulaganja u tehnologije obrade u poljoprivrednoj proizvodnji s ciljem smanjenja rasipanja hrane u lancu opskrbe hranom te smanjenja gubitaka u proizvodnji hrane na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima;
65. potiče države članice da upotrebljavaju Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) u svrhu smanjenja rasipanja hrane u primarnoj proizvodnji i prerađivačkom sektoru;
66. naglašava važnost ujedinjavanja poljoprivrednika u zadruge ili strukovna udruženja radi smanjenja gubitaka hrane zahvaljujući poboljšanju njihova znanja o tržištima, omogućavanju djelotvornijeg programiranja i ekonomije razmjera te poboljšavanju njihove sposobnosti da svoje proizvode stave na tržište;
67. naglašava važnost suradnje, primjerice putem organizacija proizvođača ili drugih tijela kao što su međustrukovne organizacije ili zadruge, kako bi se poboljšao pristup

financijskim sredstvima za inovacije i ulaganja u tehnologije obrade kao što su kompostiranje i anaerobna razgradnja, kada je to primjenjivo, ili dodatna obrada proizvoda, čime bi se poljoprivrednicima omogućio pristup novim proizvodima, tržištima i klijentima; podsjeća u tom kontekstu da organizacija sektora i upotreba ugovora omogućavaju bolje upravljanje proizvodnjom i učinkovitiju borbu protiv rasipanja hrane; smatra da je ključno to učiniti na lokalnoj ili regionalnoj razini radi poštovanja načela blizine;

68. svjestan je prednosti suradnje i digitalizacije, koja omogućuje bolji pristup podacima i prognozama potražnje, te razvoja naprednih programa proizvodnje za poljoprivrednike, s pomoću kojih svoju proizvodnju mogu prilagoditi potražnji, bolje se koordinirati s drugim sektorima u lancu opskrbe hranom te maksimalno smanjiti rasipanje; imajući na umu da je pokušaj smanjenja neizbježnog otpada od hrane velik izazov, naglašava da treba promicati učinkovito korištenje otpada od hrane, uključujući u biogospodarstvu;
69. smatra da bi se radi bolje usklađenosti ponude i potražnje proizvoda propisima o označavanju kojima se pružaju odgovarajuće informacije o podrijetlu sastojaka te tehnikama proizvodnje i obrade omogućila bolja informiranost potrošača prilikom kupnje, čime bi se neizravno utjecalo i na čimbenike proizvodnje, što bi imalo pozitivan učinak na okoliš, gospodarstvo i društvo;
70. poziva Komisiju i države članice da bolje obavještavaju poljoprivrednike i potrošače o djelotvornijem upravljanju energijom, vodom i prirodnim resursima u cijelom prehrambenom lancu kako bi se znatno smanjilo rasipanje resursa i hrane s ciljem smanjenja proizvodnih troškova i rasipanja hranjivih tvari te povećanja inovacija i održivosti u poljoprivrednim sustavima;
71. smatra da je potrebno više istraživanja i informiranja radi izbjegavanja rasipanja hrane u primarnoj proizvodnji te kako bi se prakse kojima se u poljoprivrednoj proizvodnji, obradi hrane ili distribuciji rasipaju resursi zamijenile ekološki prihvatljivim metodama;
72. naglašava da bi u cilju zadržavanja rasipanja hrane na samoj donjoj granici poljoprivrednicima trebalo omogućiti da, i u tehničkom i financijskom smislu, koriste svoje proizvode na resursno najučinkovitiji način;
73. smatra da inicijative pod vodstvom poljoprivrednika i zajednice mogu pružiti održiva i ekonomski izvediva rješenja i dati vrijednost proizvodima koji bi inače možda završili u otpadu razvijajući tržišta za proizvode koji bi inače bili isključeni iz prehrambenog lanca te ističe potencijal projekata socijalnih inovacija pod vodstvom poljoprivrednika i zajednice, kao što su pabirčenje i doniranje viška prehrambenih proizvoda udrugama koje pružaju pomoć u hrani, uključujući banke hrane; poziva Komisiju i države članice da prepoznaju takve prakse te da ih potiču u okviru drugog stupa zajedničke poljoprivredne politike;
74. naglašava da bi u cilju smanjenja rasipanja hrane u fazi proizvodnje trebalo primijeniti inovativne tehnike i tehnologije radi postizanja optimalnih rezultata na poljima i pretvaranja proizvoda koji nisu u skladu s tržišnim normama u prerađene proizvode;
75. ističe da velike količine potpuno jestivog voća i povrća ne stignu do tržišta zbog estetskih razloga i marketinških standarda; napominje da postoje uspješne inicijative

- kojima se ti proizvodi iskorištavaju te potiče dionike iz sektora veleprodaje i maloprodaje da promiču takve prakse; poziva Komisiju i države članice da promiču razvoj tržišta za takvu hranu te da u tom kontekstu provedu istraživanja o vezi između marketinških standarda i rasipanja hrane;
76. poziva Komisiju i države članice da surađuju kako bi utjecale na javne standarde Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu s ciljem izbjegavanja rasipanja resursa sprečavanjem stvaranja otpada od hrane;
 77. smatra da proizvođači trebaju međusobno više surađivati te da treba bolje koristiti organizacije proizvođača kako bi se omogućio i poticao pristup mogućnostima na sekundarnim tržištima, drugim tržištima i alternativnim uporabama viškova hrane koji bi inače bili zaorani nazad u tlo ili se bacili, dajući prednost ponovnoj uporabi u svrhu ljudske potrošnje, poput prodaje pod nižom kategorijom za obrađenu hranu i prodaje na lokalnim tržnicama;
 78. napominje da je proizvode koji se još mogu upotrijebiti u neprehrambene svrhe, kao što je pretvorba u hranu za životinje, gnojidba polja ili uporaba u proizvodnji komposta i energije, potrebno jasno razlikovati od proizvoda koji se smatraju otpadom kako se ne bi ugrozila njihova ponovna uporaba;
 79. napominje da bi se količina odbačenih usjeva mogla smanjiti kad bi se izravnije prodavali potrošačima, primjerice na tržnicama ili u poljoprivrednim trgovinama, što podrazumijeva kratke lance opskrbe i lokalne proizvode s niskim stupnjem obrade;
 80. potiče države članice i Komisiju da promiču lokalnu hranu te podržavaju kratke lance opskrbe hranom i prodaju poljoprivrednih proizvoda na kućnom pragu;
 81. naglašava da lokalni i regionalni proizvodi, kao i poljoprivredni programi koje podupire zajednica, omogućuju kraće lance opskrbe kojima se povećavaju standardi kvalitete proizvoda i podupire sezonska potražnja, pri čemu se postižu znatne društvene, ekološke i gospodarske prednosti;
 82. vjeruje da kratki lanci opskrbe mogu imati ključnu ulogu u smanjenju rasipanja hrane i prekomjernog pakiranja, smanjenju broja kilometara od mjesta proizvodnje hrane do potrošača i osiguravanju hrane veće kvalitete i transparentnih prehrambenih lanaca, čime se podupire gospodarski opstanak ruralnih zajednica;
 83. poziva da se u svim državama članicama promiče sezonsko voće i povrće;
 84. poziva da se posebna pozornost usmjeri na dobrobit životinja;
 85. poziva Komisiju i države članice da usvoje mjere kako bi se smanjili gubici koji su posljedica slabe dobrobiti životinja;
 86. naglašava da nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom mogu dovesti do rasipanja hrane; poziva Komisiju i države članice da istraže na koji način nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom dovode do rasipanja hrane i da, ako je potrebno, uspostave politički okvir za suzbijanje takvih praksi;

87. smatra da će se rješavanjem problema nepoštene trgovačke prakse poboljšati položaj poljoprivrednika kao najslabije karike u tom lancu te da bi se smanjivanjem pretjerane proizvodnje i gomilanja viškova proizvoda moglo doprinijeti ne samo stabilizaciji cijena i poštenim i isplativim otkupnim cijenama za poljoprivrednike, već i smanjenju rasipanja hrane duž cijeloga lanca i gubitaka na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima; ističe da bi pravednija naknada proizvođačima povećala vrijednost proizvoda, što bi dovelo do manjeg rasipanja hrane u krajnjim karikama lanca opskrbe hranom;
88. naglašava da lokalne i regionalne vlasti i dionici imaju ključnu odgovornost za provedbu programa za smanjenje i sprečavanje rasipanja hrane te zahtijeva od Komisije i država članica da to uzmu u obzir u svim fazama procesa;
89. poziva Komisiju da prepozna ulogu javnih agencija koje pružaju usluge od općeg interesa u gospodarenju otpadom i borbi protiv rasipanja hrane te da prepozna napore koje ulažu poduzeća poput MSP-ova, kojima izravno doprinose kružnom gospodarstvu;
90. poziva države članice da potiču lokalne vlasti, civilno društvo, supermarkete i ostale relevantne dionike da podupiru inicijative za smanjenje rasipanja hrane i doprinesu lokalnoj strategiji o hrani, na primjer, informiranjem potrošača o neprodanoj hrani putem mobilnih aplikacija, čime bi se uskladila ponuda i potražnja;
91. pozdravlja pojavu objekata u kojima je potrebitima moguće ostaviti hranu koja je sigurna za konzumaciju (razmjena hrane, engl. *foodsharing*); poziva na pojednostavljenje postupaka za otvaranje takvih objekata;
92. smatra da je nestašica ili ponekad potpuni nedostatak kapaciteta u distribucijskim kanalima najveća prepreka dostavi viška hrane koja je još jestiva potrebitima u Uniji; napominje da dobrotvorne organizacije i tijela u području socijalnog rada kojima upravljaju državne ili lokalne vlasti nemaju dovoljno materijalnih ili ljudskih resursa za prijevoz i distribuciju hrane koja je još jestiva i prikuplja se u humanitarne svrhe; napominje da se to osobito odnosi na regije u najnepovoljnijem položaju;
93. napominje da je industrija hrane već pokrenula inicijative za smanjenje rasipanja hrane jačanjem suradnje s udrugama koje pružaju pomoć u hrani, uključujući banke hrane diljem Europe;
94. poziva Komisiju da u državama članicama potiče sklapanje sporazuma u skladu s kojima maloprodajni prehrambeni sektor neprodane proizvode dijeli dobrotvornim udrugama;
95. poziva na veću uključenost svih dionika kako bi se osiguralo da se sva hrana kojoj uskoro istječe rok trajanja prvo donira humanitarnim organizacijama; međutim, napominje da i dalje postoje prepreke doniranju, uglavnom pravne prirode; poziva Komisiju da pojasni tumačenje pravnih odredbi kojima se otežava doniranje;
96. izražava zabrinutost zbog činjenice da još uvijek nije dano „pojašnjavanje relevantnog zakonodavstva EU-a povezanog s otpadom, hranom za ljude i hranom za životinje kako bi se olakšalo darivanje hrane i uporaba nekadašnjih prehrambenih proizvoda za hranu

za životinje”, koje je najavljeno za 2016.¹;

97. pozdravlja nacrt smjernica EU-a o doniranju hrane kao prvi korak u pravom smjeru; međutim, s obzirom na različite prepreke doniranju hrane u zakonodavstvu EU-a, smatra da se doniranje neprodane hrane duž cijelog lanca opskrbe hranom mora dodatno poticati zakonodavnim izmjenama;
98. poziva Komisiju da istraži mogućnosti da tvrtke doniraju hranu dobrotvornim udrugama u zemlji proizvodnje bez obzira na jezik na pakiranju proizvoda; ističe da bi se doniranje takvih proizvoda trebalo omogućiti ako se primateljima na službenim jezicima njihove države članice pruže informacije koje su ključne za jamčenje sigurnosti hrane, npr. informacije o alergenima;
99. poziva Komisiju i države članice da potiču suradnju lokalnih i regionalnih dionika na području doniranja hrane smanjenjem transakcijskih troškova kako bi se smanjila granična vrijednost za sudjelovanje, npr. pružanjem modela instrumenata koje je moguće prilagoditi posebnim lokalnim potrebama i koje lokalni dionici mogu upotrebljavati za usklađivanje ponude i potražnje viška hrane, te ih poziva da djelotvornije organiziraju logističku podršku;
100. pozdravlja osnivanje „socijalnih trgovina” te javnih i privatnih partnerstava s dobrotvornim organizacijama kako bi se na najbolji mogući način iskoristila hrana koja je jestiva, no ne može se prodati;
101. poziva države članice da osiguraju institucionalnu i financijsku potporu socijalnim trgovinama kao ključnom posredniku u doniranju hrane;
102. napominje da subjekti u poslovanju hranom koji besplatno distribuiraju višak hrane imaju obvezu dobre operativne prakse kako bi se zajamčila higijenska i sanitarna sigurnost hrane, kako je utvrđeno Uredbom (EZ) br. 852/2004;
103. naglašava da primjenom pristupa poticanja a ne kažnjavanja pri provedbi pravila za sigurnost hrane nacionalne vlasti mogu imati važnu ulogu u poticanju dionika u cijelom lancu opskrbe hranom na iskorištavanje jestive hrane i hrane kojoj istječe rok trajanja;
104. poziva Komisiju da istraži mogućnost i posljedice uvođenja tzv. zakona „dobrog Samaritanca”; poziva Komisiju da pojasni na koji je način odgovornost u doniranju hrane uređena zakonodavnim aktima poput Uredbe (EZ) 178/2002 i Direktive 85/374/EEC;
105. poziva Komisiju da predloži izmjenu Direktive o PDV-u kojom bi se izričito odobrila izuzeća od plaćanja poreza za donacije hrane; poziva države članice da slijede preporuke Komisije i da utvrde nisku ili gotovo nultu stopu PDV-a ako se hrana donira blizu preporučenog datuma isteka roka valjanosti ili ako se hrana više ne može prodati;
106. poziva Komisiju da Uredbu (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o Fondu europske pomoći za najpotrebitije² upotpuni provedbenim

¹ Prilog Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Zatvaranje kruga – akcijski plan za kružno gospodarstvo (2015.)

² SL L 72, 12.3.2014, str. 1.

aktom kojim se promiče upotreba tog fonda u svrhu omogućavanja doniranja hrane financiranjem troškova prikupljanja, prijevoza, skladištenja i distribucije te kojim se uređuje upotreba intervencijskih zaliha iz ZPP-a; potiče lokalne, regionalne i nacionalne vlasti da podrže stvaranje infrastrukture za doniranje hrane u regijama i na područjima gdje ona ne postoji, nije odgovarajuća ili nema dovoljne kapacitete;

107. poziva Komisiju i države članice da sredstva iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije prvenstveno namijenjena bankama hrane i dobrotvornim organizacijama ne preusmjeravaju na ostale ciljne skupine;
108. ističe da se na doniranje hrane ne može gledati kao na jednostavnu mjeru za rješavanje temeljnih problema siromaštva; stoga ističe da u tom smislu treba izbjegavati nerealna očekivanja; ne može se očekivati da će se doniranjem hrane istovremeno ublažiti socijalni problemi i spriječiti rasipanje hrane; stoga poziva Komisiju da poduzme odlučnije mjere u svrhu sprečavanja siromaštva;
109. poziva Komisiju i države članice na oprez u pogledu donacija kako se ne bi koristile za stvaranje alternativnog tržišta jer bi zbog toga potrebiti izgubili mogućnost korištenja donirane hrane, a subjekte u poslovanju hranom odvratilo bi se od doniranja;
110. poziva Komisiju i države članice da bez nepotrebnog opterećivanja MSP-ova i volonterskih organizacija pomno prate doniranje hrane kako bi se osiguralo da ne dođe do zlouporabe i prodaje na alternativnim tržištima, čime bi se onemogućilo da hrana stigne do potrebitih, dok bi se subjekte u tom sektoru odvratilo od doniranja zbog rizika od nepoštenog tržišnog natjecanja;
111. poziva sve sudionike u lancu opskrbe hranom da preuzmu svoj dio odgovornosti i provedu Zajedničku deklaraciju o rasipanju hrane „Svaka je mrvica važna” (*Every Crumb Counts*) i „Maloprodajni sporazum o rasipanju” (*Retail agreement on waste*); ističe da je sektor maloprodaje svaki dan u kontaktu s milijunima potrošača i da je u jedinstvenom položaju povećati znanje i svijest o rasipanju hrane, čime bi se omogućilo donošenje informiranih odluka; ističe da se marketinškim praksama kao što je „kupi jedan, drugi dobij besplatno” povećava opasnost da potrošači kupe više nego što mogu potrošiti; u tom kontekstu ističe i potrebu da se nude manja pakiranja za manja kućanstva; pozdravlja praksu pojedinih maloprodajnih trgovaca koji proizvode kojima uskoro istječe rok trajanja prodaju po sniženim cijenama, no smatra da bi ta praksa trebala biti raširenija;
112. ponovno ističe da je otpad od jaja i dalje jedan od većih problema trgovaca; traži od Komisije da, uzimajući u obzir znanstvenu ocjenu Europske agencije za sigurnost hrane, razmotri načine da se smanji otpad od jaja te traži od država članica da potrošače dobro informiraju o tom važnom problemu;
113. poziva Komisiju da provede studiju o učinku reformi zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i zajedničke ribarstvene politike (ZRP) na stvaranje i smanjenje otpada od hrane;
114. naglašava da egzistencija poljoprivrednika ovisi o plasiranju proizvoda na tržište pod pravednim uvjetima i po isplativim cijenama te da gubitak proizvoda na razini poljoprivrednog gospodarstva, uključujući proizvode koji su izgubljeni zbog ekstremnih ili neuobičajenih klimatskih uvjeta, proizvode koji su oštećeni zbog elementarne

nepogode ili uništeni nakon gubitka tržišta ili zbog preniske cijene, predstavlja gubitak ulaganja i prihoda poljoprivrednika; ističe u tom smislu da nestabilnost cijena na poljoprivrednim tržištima utječe na proizvodnju i prihode poljoprivrednika i može potaknuti rasipanje hrane zbog čega u zajedničku poljoprivrednu politiku treba ugraditi prikladne instrumente za borbu protiv nestabilnosti cijena;

115. ističe da Komisija još nije provela studiju kojom bi utvrdila utjecaj različitih reformi na opseg poljoprivredne proizvodnje i njezin utjecaj na rasipanje hrane te stoga poziva Komisiju da problem rasipanja hrane bude dio budućih politika i provedbe ZPP-a;
116. naglašava da rasipanje hrane u fazi proizvodnje također može biti posljedica propadanja našeg poljoprivredno-proizvodnog aparata zbog lošije kvalitete zemljišta, bioraznolikosti (smanjenje oprašivanja) i raznih prirodnih resursa te da tu pojavu treba uzeti u obzir u okviru budućeg razvoja poljoprivrede i zajedničke poljoprivredne politike;
117. smatra da je važno zajamčiti pravilno upravljanje zemljišnim resursima u okviru ZPP-a i nacionalnih politika kako bi se ograničilo neizravno rasipanje hrane kao posljedica loše provedene urbanizacije i lošeg razvoja infrastrukture ili napuštanja poljoprivrednih površina zbog nedostatka ekonomskog interesa za njihovo obrađivanje;
118. potiče države članice da iskoriste sve mogućnosti Europskog fonda za ribarstvo (EFR) i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) kako bi se smanjilo rasipanje hrane u kontekstu ribljeg otpada i kako bi se povećale stope preživljavanja organizama uzgojenih u akvakulturi;
119. izražava nadu da će obveza iskrcavanja iz zajedničke ribarstvene politike, koja se trenutačno uvodi, dovesti do primjene selektivnije ribolovne opreme i praksi, a samim time i do smanjenja količine ribe koja se baci u more; međutim, napominje da se obveza iskrcavanja ne primjenjuje na sve ribe te da su stoga potrebne dodatne mjere;
120. izražava zabrinutost zbog razine otpada od ribe nakon ulova, uzimajući u obzir njihovu pokvarljivost i često ekstremne uvjete prijevoza ribe prije obrade, uključujući činjenicu da se nerijetko prevozi iz Europe u Aziju te natrag u Europu na konačnu prodaju;
121. podsjeća da je u kontekstu hrane i hrane za životinje važan pojam „vodeni otisak”;
122. ističe da je definicijom hrane iz Uredbe (EZ) 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća obuhvaćena i voda „koja se namjerno ugrađuje u hranu tijekom njezine proizvodnje, pripreme ili prerade” te da je voda temeljni strateški resurs cjelokupne poljoprivredno-prehrambene industrije;
123. naglašava da rasipanje hrane, ovisno o kvaliteti, vrsti i količini vode koja se upotrebljava za proizvodnju hrane, također znači rasipanje znatne količine vode;
124. podsjeća na važnost poboljšanja gospodarenja vodom u poljoprivredi, razvoja sustava proizvodnje hrane s pametnom uporabom vode i povećanja razine sigurnosti i zaštite vode i hrane u područjima koja su zbog klimatskih promjena najviše ugrožena;
125. ističe velik potencijal za smanjenje rasipanja hrane zahvaljujući inovativnim i ekološki

prihvatljivim rješenjima u područjima kao što su upravljanje suproizvodima i nusproizvodima u proizvodnji hrane, trgovina hranom, skladištenje hrane, vijek trajanja, digitalne tehnologije i materijali koji dolaze u dodir s hranom; potiče Komisiju, države članice i druge dionike da podupiru istraživanja u tim područjima te promiču održiva i djelotvorna rješenja; smatra da su usluge ekonomije dijeljenja važne za podizanje svijesti i poticanje održive potrošnje; poziva Europsku komisiju da potiče inovacije u okviru istraživačkih projekata i projekata financiranih iz proračuna EU-a kao što je Europsko partnerstvo za inovacije;

126. naglašava da svi akteri u lancu opskrbe, uključujući proizvođače sustavâ za pakiranje, imaju odgovornost u sprečavanju rasipanja hrane; ističe pozitivan učinak materijala i rješenja za pakiranje na sprečavanje gubitka i rasipanja hrane u cijelom lancu opskrbe, npr. pakiranja kojima se smanjuje gubitak hrane pri prijevozu, skladištenju i distribuciji, i kojima se postiže dugotrajnija kvaliteta i higijena hrane ili se produžava rok trajanja; međutim, naglašava da pakiranja trebaju biti u skladu sa svojom svrhom (tj. treba izbjegavati pretjerano ili nedovoljno pakiranje), da trebaju biti primjerena s obzirom na proizvod i potrebe potrošača te voditi računa o aspektu životnog ciklusa cjelokupnog zapakiranoga proizvoda, uključujući dizajn i namjenu pakiranja; poziva Komisiju i države članice da ocijene prednosti biorazgradive ambalaže za hranu od bioloških sirovina koja se može kompostirati, vodeći računa o utjecaju na ljudsko zdravlje i sigurnost hrane te primjenjujući pristup životnog ciklusa; naglašava da ciljevi smanjenja rasipanja hrane moraju biti u skladu s mjerama i ciljevima utvrđenima u Direktivi 94/62/EZ, a osobito s ciljem znatnog smanjenja potrošnje ambalaže koja se ne može reciklirati i pretjerane ambalaže;
127. potiče Komisiju i države članice da podrže razvoj i primjenu aktivnih i inteligentnih materijala koji dolaze u dodir s hranom i drugih inovativnih rješenja koja će pozitivno utjecati na resursnu učinkovitost i kružno gospodarstvo; ističe da bi se odgovarajućim zakonima o materijalima koji dolaze u dodir s hranom trebao omogućiti najviši stupanj zaštite potrošača u vezi sa svim materijalima za pakiranje, uključujući materijale uvezene iz trećih zemalja; stoga poziva Komisiju da predstavi pravila o materijalima koji dolaze u dodir s hranom usklađena na razini EU-a i da u skladu s Rezolucijom Parlamenta od 6. listopada 2016. o provedbi Uredbe (EZ) br. 1935/2004 o materijalima koji dolaze u dodir s hranom prioritet bude izrada posebnih mjera EU-a za papir i karton;
128. zalaže se za promicanje primjene dobrovoljnih kodeksa dobre prakse u poslovanju koje su razvile sektorske organizacije u sektoru hrane, ugostiteljstva i hotelijerstva, kojima se nastoji osigurati optimalna upotreba proizvoda i kojima se promiče doniranje programima usmjerenima na prikupljanje viška hrane u društvene svrhe;
129. poziva države članice da potiču sklapanje sporazuma ili memoranduma o razumijevanju radi promicanja odgovornog ponašanja i dobrih praksi u cilju smanjenja rasipanja hrane, na primjer opskrbljivanjem subjekata u ugostiteljstvu posudama za višekratnu upotrebu od materijala koji se mogu reciklirati kako bi gosti u njima mogli doma ponijeti ostatke hrane;
130. preporučuje da se u ugostiteljstvu i hotelijerstvu kad god je to moguće upotrebljavaju lokalni, regionalni i sezonski proizvodi radi skraćivanja lanca proizvodnje i potrošnje,

čime bi se smanjio broj stadija prerade te količina otpada koji nastaje u različitim fazama;

131. naglašava činjenicu da razvoj digitalnog sektora pruža brojne mogućnosti za sprečavanje rasipanja hrane, osobito osnivanje internetskih platformi za „spašavanje hrane”, na kojima ugostiteljski sektor može nuditi neprodane porcije hrane po sniženim cijenama; ističe da su eksperimenti poput ovoga u državama članicama u kojima su provedeni ostvarili dobre rezultate;
132. poziva Komisiju da prepozna doprinos društveno odgovornih inicijativa, poput primjerice „standarda zdrave prehrane” (*Healthy nutritional standard*), čiji je cilj pružiti bolje informacije o hrani različitim skupinama potrošača s posebnim prehrabnim potrebama ili preferencijama putem dobrovoljnog i sureguliranog označavanja hrane u restoranima i turizmu kako bi se u tim sektorima smanjilo rasipanje hrane;
133. poziva Komisiju i države članice da surađuju sa zemljama u razvoju kako bi im pomogle da unaprijede svoju infrastrukturu prehrambenog lanca i smanje rasipanje hrane;
134. potiče sve institucije i tijela Europske unije da u svim javnim natjecajima za ugostiteljske usluge jedan od uvjeta budu planovi za smanjenje rasipanja hrane i gospodarenje otpadom od hrane; poziva kvestore da prednost daju mjerama kojima se smanjuje rasipanje hrane u Europskom parlamentu i potiče ostale europske institucije da slijede njegov primjer; potiče države članice te lokalna i regionalna tijela da smanje rasipanje hrane u javnim ustanovama;
135. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

OBRAZLOŽENJE

Europska unija, kao jedna od najbogatijih i najnaprednijih zajednica na svijetu, ima moralnu i političku obvezu smanjenja goleme količine hrane koja se baca svake godine. Rasipanje i gubitak hrane podrazumijeva i bačenu vodu, zemlju, radno vrijeme, energiju i druge vrijedne i često ograničene resurse.

Procjenjuje se da se u Europskoj uniji godišnje baci 88 milijuna tona hrane. Proizvodnja i zbrinjavanje otpada od hrane u Uniji uzrokuje emisiju 170 milijuna tona CO₂ i troši 261 milijun tona resursa.

Ciljem održivog razvoja br. 12.3 nastoji se do 2030. prepoloviti rasipanje hrane po glavi stanovnika na maloprodajnoj i potrošačkoj razini te smanjiti gubitak hrane u proizvodnim i opskrbnim lancima, uključujući gubitke nakon žetve.

Na globalnoj razini postoje razlike u tome kada i gdje dolazi do rasipanja hrane i gubitka hrane. U industrijaliziranim zemljama većina rasipanja događa se u završnim fazama, odnosno u distribuciji i potrošnji. S druge strane, u zemljama u razvoju do rasipanja dolazi uglavnom u ranim fazama jer nema naprednih poljoprivrednih praksi, učinkovitih prijevoznih sustava i infrastrukture te sigurnih objekata za skladištenje.

Prema procjenama projekta FUSIONS sektori koji najviše doprinose rasipanju hrane u Europskoj uniji su kućanstva s 53 % i prerada s 19 %. Ugostiteljski sektor doprinosi s 12 %, primarna proizvodnja s 10 % i trgovina na veliko i malo s 5 %.

Zbog složenosti problema potreban je koordinirani odgovor politika na razini EU-a i država članica kojim se uzimaju u obzir politike o otpadu, sigurnosti hrane i informiranju o hrani, kao i aspekti politike u području gospodarstva, istraživanja i inovacija, okoliša, poljoprivrede, obrazovanja i socijalne politike.

Rasipanje hrane događa se duž cijelog lanca opskrbe hranom i svi dionici imaju odgovornost poduzeti mjere za sprečavanje i smanjivanje tog problema. Stoga je ovo izvješće zamišljeno kao sveobuhvatan dokument koji se bavi problemom cijelog opskrbnog lanca i lanca potrošnje te kojim se ispituju politička i praktična sredstva i načini smanjivanja tog problema. Istovremeno prioritet mora biti održavanje i poboljšavanje sigurnosti hrane.

Problem učinkovitosti resursa i rasipanja hrane visoko je na popisu političkih prioriteta Europske unije i svih njezinih institucija. Komisija je nedavno pokrenula Platformu EU-a o gubitku i rasipanju hrane, a vidi se i napredak u radu na izradi Smjernica EU-a o doniranju hrane. Kad budu gotove, one bi trebale biti vrijedan instrument za povećanje količine donirane hrane u državama članicama, no brojna pitanja povezana s rasipanjem hrane vjerojatno će ostati izvan područja primjene Smjernica.

Akcijски plan za kružno gospodarstvo napreduje i trebao bi postaviti temelje za koordinirano europsko djelovanje. Potrebne su nam zajedničke definicije, hijerarhija i metodologije ako Unija želi sustavno rješavati taj problem. Ne postoji dosljedna zajednička definicija „rasipanja hrane” niti zajednička metodologija za mjerenje rasipanja hrane na razini Unije, čime se otežava uspoređivanje različitih skupova podataka i mjerenje napretka u smanjenju rasipanja hrane.

Europski parlament trebao bi imati jedinstveno stajalište o tim pitanjima. Stoga će ovo izvješće, gdje je to moguće, biti usklađeno s relevantnim odlukama donesenima u okviru trenutnog rada na zakonodavnom paketu o otpadu.

S obzirom na navedeno vidi se da je problem rasipanja hrane i gubitka hrane složeniji od pitanja samog otpada. Označavanje, odgovornost, obrazovanje, razmjena najboljih praksi i odbacivanje pitanja su koja zahtijevaju dodatnu pozornost i naglašavaju koliko je potrebna koordinacija u raznim područjima politika.

Prema izvješću u okviru projekta FUSIONS trenutno postoje 52 akta EU-a koji imaju određen utjecaj (pozitivan ili negativan) na rasipanje hrane: 29 uredbi, 10 direktiva, 3 odluke, 10 komunikacija i 1 rezolucija. Ti akti obuhvaćaju sljedeća područja politike EU-a: poljoprivredu, ribarstvo, oporezivanje, zaštitu potrošača, zaštitu okoliša, financije, gospodarstvo, javno zdravstvo, industrijsku politiku i unutarnje tržište.

U kontekstu cilja smanjenja rasipanja hrane Komisija bi trebala razmotriti mjerodavno zakonodavstvo da utvrdi služi li ono svrsi te postoje li propusti, preklapanja ili područja koja treba pojasniti ili koja zahtijevaju daljnje djelovanje.

S obzirom na postojeći regulatorni okvir te pogrešna tumačenja postojećeg zakonodavstva EU-a na nacionalnoj razini trebalo bi u smjernicama EU-a za doniranje hrane jasno objasniti što je u nadležnosti EU-a, a što u nadležnosti država članica, kako bi se omogućile istinske promjene.

Nadalje, očito je potrebno poboljšati razumijevanje građana u pogledu hrane, sigurnosti hrane te rasipanja hrane i njegovih uzroka. Prema istraživanju Eurobarometra iz 2015. godine 47 % Europljana razumije značenje oznake „najbolje upotrijebiti do”, a njih 40 % značenje oznake „upotrijebiti do”.

Istovremeno gotovo šest od deset Europljana navodi da uvijek provjerava oznake „najbolje upotrijebiti do” i „upotrijebiti do” prilikom kupnje i pripreme jela, a vrlo malo ih je navelo da to nikada ne radi. Ta dva podatka potvrđuju da se oznake datuma na prehrambenim proizvodima ne razumiju dovoljno i da ta zbunjenost doprinosi visokim stopama rasipanja hrane.

Obrazovanje potrošača ključno je područje u koje je potrebno uložiti zajednički napor kako bi se smanjilo rasipanje hrane. Prema Eurobarometru potrošači shvaćaju da i sami imaju ulogu u sprečavanju rasipanja hrane. Više od tri četvrtine Europljana smatra da je svaki potrošač jedan od dionika uključenih u sprečavanje rasipanja hrane.

Nadalje, u postojećem zakonodavstvu ima još nekih problema koji mogu negativno utjecati na razine rasipanja hrane. Primjerice, Direktivom Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (Direktiva o PDV-u) propisano je da su donacije hrane oporezive i da izuzeća od plaćanja poreza na donacije hrane nisu dopuštena. Kako bi se to zaobišlo, Komisija predlaže da bi se, u porezne svrhe, vrijednost donirane hrane za koju se bliži datum s oznake „najbolje upotrijebiti do” ili koja nije prikladna za prodaju trebala odrediti kao „prilično niska, čak gotovo ništavna”. Neke države članice osmislile su zakonite načine izbjegavanja oporezivanja donacija, ali neke, posebno novije članice, to nisu napravile. Stoga treba pozvati Komisiju da predloži izmjenu Direktive o PDV-u kojom bi se izričito odobrila izuzeća od plaćanja poreza na donacije hrane.

Ekonomski i drugi poticaji na razini država članica mogu biti dobar znak dionicima da povećaju napore u smanjenju rasipanja hrane. Porezni poticaji za poduzeća pokazali su se u zemljama poput Francuske i Španjolske učinkovitima u poticanju doniranja hrane bankama hrane.

Primjer pravne nesigurnosti pitanja su o odgovornosti donatora koja proizlaze iz općih propisa o hrani i Direktive Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o približavanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode. Hrana donirana u dobroj vjeri i koja je u skladu sa svim zakonima o sigurnosti hrane i drugim zakonima u načelu ne bi trebala donatorima stvarati pravne probleme.

Zakonom tzv. „dobrog Samaritanca” na razini EU-a, uz poštovanje načela supsidijarnosti, mogle bi se povećati količine donirane hrane. Komisija bi trebala istražiti mogućnost i posljedice uvođenja takvog zakona o smanjenju rasipanja hrane i sigurnosti hrane. U tom kontekstu mora biti jasno da je sigurnost hrane prioritet i da mjere smanjenja rasipanja hrane ne smiju ugroziti postojeće standarde sigurnosti hrane.

Kako bi se smanjilo rasipanje hrane, poboljšala sigurnost hrane i opća održivost proizvodnje hrane, istraživanje i razvoj odigrat će vrlo važnu ulogu u svim sektorima duž opskrbnog lanca i lanca potrošnje. Trebalo bi poticati razvoj inovativnih i ekološki prihvatljivih rješenja u područjima kao što su upravljanje suproizvodima i nusproizvodima u proizvodnji hrane, skladištenje hrane, digitalne tehnologije i pakiranje.

Ne jasno je da Europska unija, države članice, poljoprivrednici, prerađivači, proizvođači ambalaže, prijevoznici, trgovci, ugostiteljski sektor, potrošači i svi ostali dionici imaju odgovornost da djeluju.

Iskustvo je pokazalo da su spontane inicijative dionika, bilo da su dobrovoljne ili profesionalne, u cilju promicanja i izgradnje kulture smanjenja otpada općenito bile uspješne gdje god su bile provedene. Komisija i države članice trebale bi promicati uspješne prakse za smanjenje rasipanja hrane i metode očuvanja resursa kojima se dionici već koriste.

Međutim, za učinkovito djelovanje u svrhu smanjenja rasipanja hrane potrebno je ponovno u cijelosti razmotriti način na koji proizvodimo, stavljamo na tržište i konzumiramo hranu na svakom koraku opskrbnog lanca i lanca potrošnje. To podrazumijeva zajedničko shvaćanje relevantnih pitanja i blisku suradnju svih relevantnih dionika.

27.3.2017

MIŠLJENJE ODBORA ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ

upućeno Odboru za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

o inicijativi za učinkovitu uporabu resursa: smanjenje rasipanja hrane, poboljšanje sigurnosti hrane
(2016/2223(INI))

Izjavitelj za mišljenje: James Nicholson

PRIJEDLOZI

Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj poziva Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. napominje da je rasipanje hrane prouzročeno nizom čimbenika te da ono predstavlja problem u svakoj fazi lanca, a u svakoj od njih postoji jednaka odgovornost za poduzimanje mjera, bilo da je riječ o proizvodnji, obradi, stavljanju na tržište, prijevozu ili potrošnji; stoga ustraje na potrebi poboljšanja komunikacije među svim akterima u lancu opskrbe hranom, posebice između dobavljača i distributera radi usklađivanja ponude i potražnje;
2. poziva sve dionike u lancu proizvodnje, opskrbe i potrošnje hrane da se koriste raznim najboljim praksama i razmjenjuju informacije i iskustva o učinkovitim mjerama iz država članica EU-a, s ciljem borbe protiv gubitka hrane i sprječavanja rasipanja hrane u različitim fazama lanca proizvodnje, opskrbe i potrošnje hrane te poziva Komisiju da na temelju utvrđenih podataka i najboljih praksi predloži smjernice;
3. naglašava da egzistencija poljoprivrednika ovisi o plasiranju proizvoda na tržište pod pravednim uvjetima i po isplativim cijenama te da gubitak proizvoda na razini poljoprivrednog gospodarstva, uključujući proizvode koji su izgubljeni zbog ekstremnih ili neuobičajenih klimatskih događaja, one koji su oštećeni zbog elementarne nepogode ili one koji su uništeni zbog gubitka tržišta ili preniske cijene, predstavlja gubitak ulaganja i prihoda za poljoprivrednike; ističe u tom smislu da nestabilnost cijena na poljoprivrednim tržištima nepovoljno utječe na proizvodnju i prihode poljoprivrednika i može potaknuti rasipanje hrane, zbog čega zajednička poljoprivredna politika treba osigurati prikladne alate za borbu protiv te nestabilnosti;
4. naglašava da bi se Komisija i države članice prije svega trebale savjetovati sa svim ključnim dionicima, uključujući poljoprivredni sektor, i provesti procjenu učinka o svim

predloženim mjerama koje treba provesti radi sprječavanja rasipanja hrane u cijeloj Uniji;

5. naglašava da se rasipanje hrane mora analizirati na međusektorski način jer istodobno utječe na nekoliko politika, uključujući politiku u području poljoprivrede, ribarstva, sigurnosti hrane, okoliša, socijalnih pitanja i poreza; ustraje stoga u mišljenju da je potrebno bolje uskladiti različite politike i osigurati, kada je to primjenjivo, da smanjenje rasipanja hrane bude prioritet postojećih politika te ističe da borba protiv rasipanja hrane ne bi smjela narušiti standarde sigurnosti hrane i zaštite okoliša ni standarde zaštite životinja, naročito zdravlje i dobrobit životinja;
6. ističe rezultate tematskog izvješća Europskog revizorskog suda naslovljenog „Borba protiv nepotrebnog bacanja hrane: prilika za EU da poboljša učinkovitost resursa u lancu opskrbe hranom”, u kojem je istaknuto da je djelovanje Komisije u pogledu rasipanja hrane dosad bilo sporadično i fragmentirano, te također ističe zakonske rupe poput odgađanja ispunjavanja obveze država članica da izvijeste o svojem rasipanju hrane i odgađanja roka u kojem Komisija treba donijeti provedbeni akt kojim se utvrđuje zajednička metodologija za procjenu količina hrane;
7. ističe da Komisija još nije provela studiju kojom bi utvrdila utjecaj različitih reformi na opseg poljoprivredne proizvodnje i njezin utjecaj na rasipanje hrane te stoga poziva Komisiju da problem rasipanja hrane integrira u razvoj budućih politika i provedbu ZZP-a;
8. poziva Komisiju da u svojim budućim politikama jasno razlikuje rasipanje hrane, koje je prouzročeno ponašanjem potrošača i koje je odgovarajućim inicijativama i kampanjama za podizanje svijesti moguće svesti na najmanju moguću mjeru, od gubitka hrane, koji je neizbježan na razini primarne proizvodnje uslijed djelovanja više sile kao što su oluje;
9. pozdravlja nedavno osnivanje Platforme EU-a o gubitku i rasipanju hrane, s pomoću koje se dionicima omogućava da dijele informacije u vezi s optimizacijom upotrebe nekadašnjih prehrambenih proizvoda i nusproizvoda iz prehrambenog lanca za proizvodnju hrane za životinje, te ističe njezinu važnost za primarnu proizvodnju; poziva Komisiju da Parlamentu dostavi precizan program tekućih mjera i ciljeva koji se žele postići, kao i izvješće o napretku rada na zajedničkoj metodologiji i doniranju, te poziva Komisiju da se pobrine za to da rad na Platformi EU-a o gubitku i rasipanju hrane bude preveden na 24 jezika EU-a;
10. ističe inicijative sadržane u akcijskom planu za kružno gospodarstvo kojim su obuhvaćene mjere za uspostavu platforme za financijsku potporu radi privlačenja ulaganja i inovacija usmjerenih na smanjenje gubitaka, kao i smjernice namijenjene državama članicama za pretvorbu nekih gubitaka hrane ili poljoprivrednih nusproizvoda u energiju;
11. naglašava da bi se potrebe za energijom trebale zadovoljiti upotrebom otpada i nusproizvoda koji nisu korisni ni u kojem drugom postupku na višoj razini hijerarhije otpada;
12. poziva Komisiju da prepozna ulogu javnih agencija koje pružaju usluge od općeg interesa u gospodarenju otpadom i borbi protiv rasipanja hrane te da prepozna napore koje ulažu poduzeća poput MSP-ova kojima izravno doprinose kružnom gospodarstvu;

13. naglašava da rasipanje hrane ima ogromne posljedice za okoliš, pridonosi klimatskim promjenama i predstavlja rasipanje ograničenih resursa kao što su zemlja, energija i voda;
14. primjećuje potencijal za optimizaciju uporabe hrane koja bi se neizbježno izgubila ili bacila i nusproizvoda iz prehrambenog lanca, posebice onih koji su životinjskog podrijetla, u proizvodnji hrane za životinje, recikliranju hranjivih tvari i proizvodnji sredstava za poboljšanje tla, te njihovu važnost za primarnu proizvodnju;
15. poziva Komisiju da analizira pravne prepreke uporabi nekadašnjih prehrambenih proizvoda u proizvodnji hrane za životinje te da promiče istraživanje u tom području, istodobno naglašavajući potrebu za poboljšanom sljedivošću, usklađenosti s biosigurnosnim normama i upotrebom postupaka odvajanja i obrade koji rizik sigurnosti hrane svode na nulu;
16. poziva na uspostavu sveobuhvatne hijerarhije otpada od hrane u zakonodavstvu EU-a uz jasno usmjeravanje pažnje na sprečavanje na izvoru; naglašava da je sprečavanje na izvoru najveći prioritet u hijerarhiji otpada kada je riječ o rasipanju hrane; napominje da nakon toga slijedi upotreba za prehranu ljudi, a tek nakon toga za hrana za životinje, zatim kompostiranje i anaerobno raspadanje, odnosno:
 - a) sprečavanje na izvoru;
 - b) očuvanje jestivog dijela otpada od hrane, pri čemu se upotrebi za prehranu ljudi daje prednost pred hranom za životinje i preradom u neprehrambene proizvode;
 - c) organsko recikliranje;
 - d) povrat energije;
 - e) odlaganje;
17. primjećuje potencijal za optimizaciju uporabe nekadašnjih prehrambenih proizvoda i nusproizvoda iz prehrambenog lanca u proizvodnji hrane za životinje i njezinu važnost za primarnu proizvodnju, ali ističe i primjenu hijerarhije otpada i potrebu za poboljšanom sljedivošću;
18. naglašava važnost ujedinjavanja poljoprivrednika u zadruge ili strukovna udruženja radi smanjenja gubitaka hrane s pomoću jačanja njihova znanja o tržištima, omogućujući djelotvornije programiranje i ekonomije razmjera te poboljšavajući njihovu sposobnost da svoje proizvode stave na tržište;
19. naglašava važnost suradnje, primjerice putem organizacija proizvođača ili drugih tijela kao što su međustrukovne organizacije ili zadruge, kako bi se poboljšao pristup financijskim sredstvima za inovacije i ulaganja u tehnologije obrade kao što su kompostiranje i anaerobna razgradnja, kada je to prikladno, ili dodatnu obradu proizvoda, čime bi se poljoprivrednicima omogućio pristup novim proizvodima, tržištima i klijentima, podsjeća u tom smislu da organizacija sektora i upotreba ugovora omogućavaju bolje upravljanje proizvodnjom i učinkovitiju borbu protiv rasipanja hrane; smatra da je ključno učiniti to na lokalnoj ili regionalnoj razini radi poštovanja načela blizine;

20. prima na znanje koristi suradnje i digitalizacije, koja omogućuje bolji pristup podacima i prognozama potražnje, te razvoja programa napredne proizvodnje za poljoprivrednike, s pomoću kojih oni mogu prilagoditi svoju proizvodnju potražnji, bolje se koordinirati s drugim sektorima lanca opskrbe hranom te svesti rasipanje na najmanju moguću razinu; imajući na umu izazovnu prirodu pokušaja smanjenja neizbježnog rasipanja hrane, naglašava da se treba promicati učinkovito korištenje otpada od hrane, uključujući u biogospodarstvu;
21. smatra da bi se, kako bi ponuda proizvoda i potražnja bile u većoj mjeri usklađene, propisima o označivanju kojima se pružaju odgovarajuće informacije o podrijetlu sastojaka te tehnikama proizvodnje i obrade potrošačima omogućila bolja informiranost prilikom kupnje, čime bi se neizravno utjecalo i na čimbenike proizvodnje, koji bi imali pozitivne učinke na okoliš, gospodarstvo i društvo;
22. poziva Komisiju i države članice da omoguće dodatne poticaje za sprečavanje rasipanja hrane;
23. poziva Komisiju i države članice da bolje obavještavaju poljoprivrednike i potrošače o djelotvornijem upravljanju energijom, vodom i prirodnim resursima u cijelom prehrambenom lancu kako bi se znatno smanjilo rasipanje resursa i hrane, s ciljem smanjenja proizvodnih troškova i rasipanja hranjivih tvari te povećanja inovacija i održivosti u poljoprivrednim sustavima;
24. smatra da je potrebno pojačati istraživanje i informiranje radi izbjegavanja rasipanja hrane u primarnoj proizvodnji i radi zamjenjivanja praksi rasipanja resursa u poljoprivrednoj proizvodnji, obradi hrane ili distribuciji ekološki prihvatljivim metodama;
25. naglašava da bi, radi održavanja rasipanja hrane na potpunom minimumu, poljoprivrednicima trebalo omogućiti da, i u tehničkom i financijskom smislu, koriste svoje proizvode na najdjelotvorniji način s obzirom na resurse;
26. smatra da je potrebno pojačati suradnju među proizvođačima i upotrebu organizacija proizvođača radi omogućavanja i promicanja pristupa mogućnostima na sekundarnom tržištu, drugim tržištima i alternativnim uporabama viškova hrane koji bi inače bili zaorani nazad u tlo ili bi se bacili, dajući prednost ponovnoj uporabi u svrhu ljudske potrošnje, poput prodaje pod nižom kategorijom za obrađenu hranu ili prodaje na lokalnim tržnicama;
27. napominje da je proizvode koji se još mogu upotrijebiti u svrhe koje nisu prehrambene, kao što je pretvorba u hranu za životinje, gnojidba polja ili uporaba u proizvodnji komposta i energije, potrebno jasno razlikovati od proizvoda koji se smatraju otpadom kako se ne bi ugrozila njihova ponovna uporaba;
28. prima na znanje rizik od onečišćenja plastikom ili metalima u sirovinama otpada od hrane za kompost i tlo te dalje za slatkovodne i morske ekosustave te apelira na to da se taj pravac onečišćenja smanji na najmanju moguću razinu; osim toga, podsjeća na cilj direktive o upotrebi kanalizacijskog mulja u poljoprivredi, koji se odnosi na smanjenje onečišćenja poljoprivrednog tla na najmanju moguću mjeru; stoga poziva na oprez pri razmatranju miješanja otpadnih tokova i na primjenu odgovarajućih sigurnosnih mjera;

29. ističe da se u okviru projekta FUSIONS pokazalo da postoji malo mjerila za gubitke hrane u djelatnostima primarne proizvodnje kao što su poljoprivreda, hortikultura, akvakultura ili ribarstvo te da to može onemogućiti točnu procjenu sveukupnog opsega rasipanja hrane u Europi;
30. primjećuje poteškoće u kvantificiranju rasipanja hrane i gubitka hrane u fazi primarne proizvodnje zbog heterogenih proizvoda i povezanih postupaka te zbog nedostatka jasne definicije rasipanja hrane; poziva Komisiju da utvrdi i državama članicama proslijedi najbolje prakse u vezi s prikupljanjem podataka o gubitku i rasipanju hrane na poljoprivrednim gospodarstvima, a da se poljoprivrednicima pritom ne nametne dodatno administrativno opterećenje ili dodatni trošak; poziva Komisiju da brzo donese zajedničku terminologiju i definiciju rasipanja hrane, uzimajući u obzir razliku između rasipanja hrane i gubitka hrane u primarnom sektoru proizvodnje;
31. smatra da inicijative pod vodstvom poljoprivrednika i zajednice mogu pružiti održiva i ekonomski izvediva rješenja i dati vrijednost proizvodima koji bi inače možda završili u otpadu razvijajući tržišta za proizvode koji bi inače bili isključeni iz prehrambenog lanca te ističe potencijal projekata socijalnih inovacija pod vodstvom poljoprivrednika i zajednice, kao što su pabirčenje i doniranje viška prehrambenih proizvoda udrugama koje pružaju pomoć u hrani, uključujući banke hrane; poziva Komisiju i države članice da prepoznaju te prakse i da ih potiču u okviru drugog stupa zajedničke poljoprivredne politike;
32. naglašava da bi u cilju smanjenja rasipanja hrane u fazi proizvodnje trebalo primijeniti inovativne tehnike i tehnologije kojima se omogućuje optimizacija učinkovitosti na poljima i pretvaranje proizvoda koji nisu u skladu s tržišnim normama u prerađene proizvode;
33. poziva na provođenje učinkovite politike za uređivanje poljoprivrednih tržišta radi boljeg usklađivanja ponude s potražnjom, čime bi se smanjilo rasipanje hrane;
34. napominje da na pojedine slučajeve rasipanja i gubitka na razini poljoprivrednih gospodarstava ne utječu samo obvezne specifikacije proizvoda uvedene za dobavljače, nego i druge restriktivne prakse kao što su otkazane narudžbe zbog promjena u potražnji potrošača, prekomjerna proizvodnja kao posljedica zahtjeva za podmirivanjem sezone potražnje i uporaba živežnih namirnica kao proizvoda koji se prodaju ispod stvarne cijene radi privlačenja kupaca kako bi se povećao udio na tržištu; naglašava potrebu za revidiranjem tržišnih standarda o kvaliteti i estetici za klasificiranje poljoprivrednih proizvoda;
35. smatra da je potrebno pojačati istraživanja i povećati broj informacija prilagođenih svakom proizvodu u pogledu roka trajanja, kao i promicati i poticati potrošnju svježih i neupakiranih proizvoda te smanjiti količinu dugotrajnih pakiranja i njihovo skladištenje;
36. ističe važnost dobre prilagodbe načina distribucije, skladištenja i pakiranja obilježjima svakog proizvoda i potrebama potrošača kako bi se ograničilo rasipanje tih proizvoda;
37. napominje da tržišni standardi mogu pridonijeti rasipanju hrane i poziva Komisiju da promiče istraživanja o povezanosti između marketinških standarda i rasipanja hrane; poziva Komisiju i države članice da surađuju kako bi utjecale na javne standarde

Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu, s ciljem izbjegavanja rasipanja resursa sprečavanjem stvaranja otpada od hrane;

38. napominje da nepoštene trgovinske prakse i cjenovni damping u prehrambenom sektoru dovode do toga da se hrana često prodaje po cijeni nižoj od njezine stvarne vrijednosti, čime se doprinosi većem rasipanju, te da je hitno potrebno uvesti zabranu prodaje po cijeni nižoj od proizvodne kako bi se između ostalog podigla svijest potrošača o stvarnoj vrijednosti hrane;
39. poziva Komisiju i države članice da se što prije usuglase i predlože okvir za rješavanje problema nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom na europskoj razini, sukladno preporukama Europskog parlamenta izraženima u Rezoluciji od 7. lipnja 2016.¹; smatra da će se rješavanjem tog problema poboljšati položaj poljoprivrednika kao najslabije karike u tom lancu te da bi se smanjivanjem pretjerane proizvodnje i gomilanja viškova proizvoda moglo doprinijeti ne samo stabilizaciji cijena i poštenim i isplativim otkupnim cijenama za poljoprivrednike, već i smanjenju rasipanja hrane duž cijeloga lanca i stvaranja gubitaka na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima; ističe da bi pravednija naknada proizvođačima povećala vrijednost proizvoda što bi dovelo do manjeg rasipanja hrane u krajnjim karikama lanca opskrbe hranom;
40. naglašava važnost obrazovnih inicijativa i mjera, kao i onih kojima se podiže razina osviještenosti, naročito za sektor kućanstava te poziva Komisiju i države članice da potaknu razmjenu najboljih praksi i promiču kampanje za podizanje razine osviještenosti javnosti o vrijednosti hrane i poljoprivrednih proizvoda, uzrocima i posljedicama rasipanja hrane te metodama za smanjenje tog rasipanja, istodobno promičući načela održivosti i solidarnosti;
41. poziva države članice da potaknu uvođenje obrazovnih programa o hrani na svim obrazovnim razinama i naglašava važnost uloge lokalnih vlasti i komunalnih poduzeća, ali i maloprodajnih trgovaca i medija, u pružanju informacija i pomoći građanima o tehnikama skladištenja i/ili uporabe prehrambenih proizvoda radi sprečavanja i smanjenja rasipanja hrane;
42. skreće pozornost na važnost programa distribucije voća, povrća i mlijeka u školama u podizanju svijesti građana, a posebice na uvođenje obveznih popratnih mjera, kao što je promicanje osviještene potrošnje hrane u obrazovanju, te naglašava važnost uporabe tih mjera za prenošenje obrazovnih poruka o rasipanju hrane i sprečavanju te pojave;
43. poziva Komisiju i države članice da nastave podržavati projekte i promotivno-edukativne kampanje koje djecu od najmanjih nogu uče konzumiranju svježih, raznovrsnih i lokalno proizvedene hrane;
44. potiče države članice i Komisiju da promiču lokalnu i organsku hranu te da podrže kratke lance opskrbe hranom i prodaju poljoprivrednih proizvoda na kućnom pragu;
45. naglašava da lokalni i regionalni proizvođači, kao i poljoprivredni programi koje podupire zajednica, omogućuju kraće lance opskrbe kojima se povećavaju standardi kvalitete proizvoda te se podupire sezonska potražnja, pri čemu se postižu znatne društvene,

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0247.

ekološke i gospodarske pogodnosti;

46. vjeruje da kratki lanci opskrbe mogu imati ključnu ulogu u smanjenju rasipanja hrane i prekomjernog pakiranja, smanjenju broja kilometara od mjesta proizvodnje hrane do potrošača i osiguravanju hrane veće kvalitete i transparentnih lanaca hrane te tako poduprijeti gospodarski opstanak ruralnih zajednica;
47. smatra da je nestašica ili ponekad potpuni nedostatak kapaciteta u distribucijskim kanalima najveća prepreka dostavi viška hrane koja je još jestiva potrebitima u EU-u; napominje da dobrotvorne organizacije i tijela u području socijalnog rada kojima upravlja država ili lokalne vlasti nemaju dovoljno materijalnih ili ljudskih resursa za prijevoz i distribuciju hrane koja je još jestiva i prikuplja se u humanitarne svrhe; napominje da se to osobito odnosi na regije u najnepovoljnijem položaju;
48. ističe da fondovi EU-a olakšavaju doniranje hrane, uključujući Fond europske pomoći za najpotrebitije (FEAD), kojim se među ostalim organizacijama za doniranje hrane omogućava financiranje infrastrukture za skladištenje i prijevoz; smatra da države članice ne iskorištavaju u dovoljnoj mjeri mogućnosti koje postoje u tom području; u svjetlu prethodno navedenoga preporučuje da se prilikom provedbe FEAD-a sredstva koja su dostupna u okviru programa preraspodijele za dostavu viška hrane; napominje da bi se na temelju prethodnog modela koji su izradile europske dobrotvorne organizacije preraspodjelom sredstava vrijednost hrane koja se dostavlja najpotrebitijima mogla povećati 14 puta u odnosu na trenutnu uporabu programa FEAD;
49. napominje da je industrija hrane već pokrenula inicijative za smanjenje rasipanja hrane jačanjem suradnje s udrugama koje pružaju pomoć u hrani, uključujući banke hrane diljem Europe;
50. poziva države članice da razmotre institucionalne i financijske instrumente potpore „socijalnim prodavaonicama i samoposlugama”;
51. poziva na veću uključenost svih dionika kako bi se osiguralo da se sva hrana kojoj uskoro istječe rok trajanja prvo donira humanitarnim organizacijama; međutim, napominje da i dalje postoje prepreke doniranju, uglavnom pravne prirode; poziva Komisiju da pojasni tumačenje pravnih odredbi kojima se stvaraju prepreke doniranju;
52. međutim, naglašava da uporaba zaliha i hrane koja bi se inače bacila ne isključuje potrebu za dobrim upravljanjem opskrbom i mudrim upravljanjem prehrambenim lancem u cilju izbjegavanja sustavnih strukturnih viškova;
53. poziva Komisiju i države članice da, bez bespotrebnog opterećivanja MSP-ova i volonterskih organizacija, pomno prate donacije hrane kako bi se osiguralo da ne dođe do zlouporabe i prodaje na alternativnim tržištima, čime bi se onemogućilo da hrana stigne do potrebitih, dok bi se subjekte u tom sektoru odvratilo od doniranja zbog rizika od nepoštenog tržišnog natjecanja;
54. poziva Komisiju da pojasni pravila o primjeni Direktive o PDV-u u slučaju pomoći u hrani te da predloži izmjenu Direktive o PDV-u kojom bi se izričito odobrila izuzeća od plaćanja poreza na donacije hrane; poziva države članice da slijede preporuke Komisije i da utvrde nisku stopu PDV-a ili stopu PDV-a blisku nultoj stopi ako se doniranje hrane

koja je pred istekom roka trajanja izvrši netom prije tog datuma ili za hranu koja se više ne može prodati;

55. naglašava da rasipanje hrane u fazi proizvodnje također može biti posljedica propadanja našeg poljoprivredno-proizvodnog aparata zbog pogoršanja kvalitete zemljišta, bioraznolikosti (smanjenje oprašivanja) i raznih prirodnih resursa te da tu pojavu treba uzeti u obzir u okviru budućeg razvoja poljoprivrede i zajedničke poljoprivredne politike;
56. ističe važnost dostupnosti proizvoda za zaštitu bilja poljoprivrednicima kako bi se osiguralo da se održi kvaliteta usjeva te da se žetve ne gube zbog nepogodnih vremenskih uvjeta, štetočina i oboljenja;
57. smatra bitnim zajamčiti pravilno upravljanje zemljišnim resursima u okviru ZPP-a i nacionalnih politika kako bi se ograničilo neizravno rasipanje hrane kao posljedica loše provedene urbanizacije i lošeg razvoja infrastrukture ili napuštanja poljoprivrednih površina zbog nedostatka ekonomskih interesa za njihovo obrađivanje;
58. ističe ciljeve UN-a za održivi razvoj za smanjenje rasipanja hrane do 2030.;
59. podsjeća na važnost pojma „vodeni otisak” u pogledu hrane i hrane za životinje;
60. ističe da je definicijom hrane u Uredbi (EZ) 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća obuhvaćena i voda „koja se namjerno ugrađuje u hranu tijekom njezine proizvodnje, pripreme ili prerade” te da je voda temeljni strateški resurs cjelokupne poljoprivredno-prehrambene industrije;
61. naglašava da rasipanje hrane, ovisno o kvaliteti, vrsti i količini vode koja se upotrebljava za proizvodnju hrane, također dovodi do rasipanja znatne količine vode;
62. podsjeća na važnost poboljšanja gospodarenja vodom u poljoprivredi, razvoja sustava proizvodnje hrane s pametnom uporabom vode (eng. *water smart*) i povećanja razine sigurnosti vode i hrane te opskrbe hranom i vodom u područjima koja su zbog klimatskih promjena najviše ugrožena;
63. napominje da bi se količina odbačenih usjeva mogla smanjiti kad bi se izravnije prodavali potrošačima, primjerice na tržnicama ili u poljoprivrednim trgovinama, što podrazumijeva kratke lance opskrbe i lokalne proizvode s niskim stupnjem obrade;
64. poziva Komisiju i države članice EU-a da pokrenu kampanju za podizanje razine osviještenosti među građanima EU-a o ozbiljnim gospodarskim, socijalnim i ekološkim posljedicama rasipanja hrane;
65. podsjeća da marketinške strategije darovanja jednog proizvoda za jedan kupljeni proizvod povećavaju mogućnost da potrošači kupe više nego što će potrošiti, čime se povećava rizik od rasipanja prehrambenih proizvoda koji nisu pred istekom roka trajanja; pozdravlja činjenicu da neki trgovci proizvode pred istekom roka trajanja prodaju po sniženim cijenama i smatra da bi ta praksa trebala biti općeprihvaćena.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	21.3.2017.
Rezultat konačnog glasovanja	+: 36 -: 1 0: 4
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, José Bové, Daniel Buda, Michel Dantin, Jean-Paul Denanot, Albert Deß, Diane Dodds, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Martin Häusling, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Ivan Jakovčić, Elisabeth Köstinger, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Nuno Melo, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurențiu Rebega, Jens Rohde, Maria Lidia Senra Rodríguez, Ricardo Serrão Santos, Czesław Adam Siekierski, Tibor Szanyi, Marco Zullo
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Paul Brannen, Angélique Delahaye, Maria Heubuch, Karin Kadenbach, Anthea McIntyre, Massimo Paolucci, John Procter, Estefanía Torres Martínez, Vladimir Urutchev

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

36	+
ALDE	Jan Huitema, Ivan Jakovčić, Ulrike Müller, Jens Rohde
ECR	Zbigniew Kuźmiuk, Anthea McIntyre, James Nicholson, John Procter
ENF	Philippe Loiseau, Laurențiu Rebega
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan, Maria Lidia Senra Rodríguez, Estefanía Torres Martínez
NI	Diane Dodds
PPE	Daniel Buda, Michel Dantin, Angélique Delahaye, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Esther Herranz García, Peter Jahr, Elisabeth Köstinger, Mairead McGuinness, Nuno Melo, Marijana Petir, Czesław Adam Siekierski
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Paul Brannen, Jean-Paul Denanot, Karin Kadenbach, Maria Noichl, Massimo Paolucci, Ricardo Serrão Santos, Tibor Szanyi

1	-
EFDD	John Stuart Agnew

4	0
EFDD	Marco Zullo
Verts/ALE	José Bové, Maria Heubuch, Martin Häusling

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	11.4.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: 64 -: 0 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Marco Affronte, Zoltán Balczó, Catherine Bearder, Ivo Belet, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Paul Brannen, Nessa Childers, Alberto Cirio, Birgit Collin-Langen, Mireille D'Ornano, Miriam Dalli, Seb Dance, Angélique Delahaye, Mark Demesmaeker, Ian Duncan, Stefan Eck, Bas Eickhout, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Anneli Jäätteenmäki, Jean-François Jalkh, Benedek Jávor, Kateřina Konečná, Urszula Krupa, Peter Liese, Norbert Lins, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Massimo Paolucci, Gilles Pargneaux, Piernicola Pedicini, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Ivica Tolić, Estefanía Torres Martínez, Nils Torvalds, Adina-Ioana Vălean, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Clara Eugenia Aguilera García, Nicola Caputo, Eleonora Evi, Martin Häusling, Elisabeth Köstinger, Merja Kyllönen, Stefano Maullu, Ulrike Müller, James Nicholson, Marijana Petir, Christel Schaldemose, Bart Staes, Tiemo Wölken
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

64	+
ALDE	Catherine Bearder, Gerben-Jan Gerbrandy, Anneli Jäätteenmäki, Ulrike Müller, Nils Torvalds
ECR	Mark Demesmaeker, Ian Duncan, Arne Gericke, Julie Girling, Urszula Krupa, James Nicholson, Jadwiga Wiśniewska
EFDD	Eleonora Evi, Piernicola Pedicini
ENF	Mireille D'Ornano, Sylvie Goddyn, Jean-François Jalkh
GUE/NGL	Stefan Eck, Kateřina Konečná, Merja Kyllönen, Estefanía Torres Martínez
NI	Zoltán Balczó
PPE	Ivo Belet, Alberto Cirio, Birgit Collin-Langen, Angélique Delahaye, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Jens Gieseke, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Elisabeth Köstinger, Peter Liese, Norbert Lins, Stefano Maullu, Miroslav Mikolášik, Marijana Petir, Annie Schreijer-Pierik, Ivica Tolić, Adina-Ioana Vălean
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Paul Brannen, Nicola Caputo, Nessa Childers, Miriam Dalli, Seb Dance, Susanne Melior, Massimo Paolucci, Gilles Pargneaux, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Christel Schaldemose, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Tiemo Wölken, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Marco Affronte, Bas Eickhout, Martin Häusling, Benedek Jávor, Davor, Škrlec, Bart Staes

0	-

0	0

Objašnjenje korištenih znakova:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani